

NATIONELL STRATEGI FÖR MARKNADSKONTROLL

Sverige

2022-2025

Berörda myndigheter:

ARBETSMILJÖ
VERKET

Boverket

ELSÄKERHETSVERKET

Energimyndigheten

Folkhälsomyndigheten

KEMI
Kemikalieinspektionen

Konsument
verket • KO

LÄKEMEDELSVERKET
MEDICAL PRODUCTS AGENCY

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

NATUR
VÅRDS
VERKET

PTS

SWEDAC
Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll
Swedish Board for Accreditation and Conformity Assessment

TRANSPORT
STYRELSEN

Tullverket

Sammanfattning

Enligt artikel 13.3 i EU:s marknadskontrollförordning ska varje medlemsstat offentliggöra en sammanfattning av sin strategi.

Nationell organisering av marknadskontroll

Den nationella strategin för marknadskontroll har upprättats i enlighet med artikel 13 i EU:s marknadskontrollförordning. Strategin täcker en period om fyra år och avser åren 2022-2025.

Sverige har ett decentraliserat system med ett stort antal myndigheter som ansvarar för genomförandet av marknadskontrollen. Ibland ansvarar flera myndigheter för kontroll av olika aspekter av samma produkt. En sådan decentraliserad organisation kräver samordning. Samordningen sker bl.a. genom marknadskontrollrådet som är ett organ bestående av 18 statliga myndigheter. Swedac innehar ordförandeskapet och sekretariatet för marknadskontrollrådet. Swedac är vidare centralt samordningskontor i Sverige enligt artikel 10.3 i EU:s marknadskontrollförordning.

Analys av tillgänglig information

I enlighet med artikel 13.2 a) i EU:s marknadskontrollförordning ska den nationella strategin bl.a. innehålla den tillgängliga informationen om förekomsten av produkter som inte överensstämmer med kraven. De svenska marknadskontrollmyndigheterna registrerar statistik på olika sätt över den marknadskontroll som utförs. Den statistik som finns tillgänglig är inte harmoniserad mellan myndigheter och sektorer, vilket försvårar möjligheterna att dra slutsatser om den totala marknadskontrollen i Sverige.

I strategin redovisas analysen av tillgänglig information, vilket innefattar statistik om dokumentkontroll, fysisk kontroll och provning i laboratorium. Vidare beskrivs myndigheternas riskbaserade arbetssätt, identifierade marknadstrender, leverantörskedjan och marknaden, hot och risker med ny teknik samt Tullverkets riskprofilering.

De marknadstrender som de berörda myndigheterna har identifierat återfinns inom områdena e-handel, nya produkter och ny teknik, återanvändning och återvinning, kringgående av krav, dropshipping, digitala och lösenordskyddade dokument samt s.k. business-to-business.

Mål och prioriterade områden

Marknadskontroll bedrivs inom en rad sektorer med en stor mängd produkter att kontrollera. Marknadskontrollområdet regleras av omfattande harmoniserad unionslagstiftning. Myndigheternas marknadskontrollansvar varierar och de bedriver marknadskontroll i olika utsträckning. För vissa av dessa myndigheter utgör marknadskontrollen endast en liten del av den totala verksamheten.

Det här är den första nationella strategin som baseras på underlag från berörda myndigheter.

Den nationella strategins syfte är att främja ett konsekvent, övergripande och samlat tillvägagångssätt för marknadskontroll och för tillämpningen av harmoniserad unionslagstiftning i Sverige. Marknadskontrollen ska tillse att säkra produkter tillhandahålls och att ekonomiska aktörer kan verka på lika villkor på den inre marknaden. De berörda myndigheterna kommer att fokusera på tre mål för att stärka den svenska marknadskontrollen: effektivare kontroll, utökat samarbete och ökad kunskap. I syfte att uppnå dessa har ett antal prioriterade områden identifierats.

De prioriterade områdena är huvudsakligen av horisontell karaktär och berör samtliga myndigheter om än i olika utsträckning. De prioriterade områdena har identifierats med hjälp av en analys av tillgänglig information om icke-överensstämmande produkter, riskbaserade metoder, marknadstrender och marknadsanalys m.m.

De områden som Sverige identifierar som prioriterade för tillämpningen av harmoniserad unionslagstiftning är:

Effektivare kontroll:

- Utveckling av omvärldsbevakning och marknadsanalys
- Effektivare kontroll av e-handel
- Förbättrad metodutveckling
- Anpassning till ny teknik

Utökat samarbete:

- Utökat samarbete mellan marknadskontrollmyndigheterna och Tullverket
- Utökat samarbete mellan marknadskontrollmyndigheter
- Utökat samarbete med andra medlemsstater

Ökad kunskap

- Utbildnings- och informationsinsatser
- Öka kunskapen hos barn och unga

De prioriterade områdena ligger till grund för marknadskontrollmyndigheternas planerade verksamhet i de årliga programmen för marknadskontroll.

Planerade aktiviteter inom marknadskontroll

I strategin anges de aktiviteter inom marknadskontroll som planeras i syfte att minska den bristande överensstämmelsen. Den nationella strategin omfattar en fyraårsperiod. De berörda myndigheterna saknar detaljerade uppgifter avseende planerad marknadskontroll för så många år framåt. Vidare kan planerade aktiviteter komma att behöva planeras om eller ändras utifrån tillkommande omständigheter. I strategin redovisas myndigheternas planerade aktiviteter inom marknadskontroll i form av fokusområden för de kommande åren.

Samarbete med andra medlemsstater

Handeln är idag global och marknadskontrollmyndigheterna behöver samarbeta över nationsgränserna för att marknadskontrollen ska bli effektiv inom EU. I takt med den ökade e-handeln har inköp av produkter från andra delar av världen utanför EU ökat. Det gränsöverskridande samarbetet är en nödvändighet för en rättvis konkurrens och att säkra produkter i överensstämmelse med den harmoniserade unionslagstiftningen tillhandahålls på den inre marknaden. Sverige lägger stor vikt vid internationellt samarbete i syfte att utveckla och effektivisera marknadskontrollen. I strategin redovisas de olika samarbeten som förekommer, hur väl samarbetet fungerar och vad som kan förbättras. De samarbeten som redovisas bedrivs inom Unionsnätverket för produktöverensstämmelse, AdCo-grupper, andra nätverk, gemensamma projekt, nordiska samarbeten och tullsamarbete.

Indikatorer och uppföljning

Samordning av marknadskontrollaktiviteter på EU-nivå kräver regelbunden insamling av tillförlitliga data, bl.a. för att kunna utgöra ett stöd för kommande beslut. Den nationella strategin kommer också att behöva följas upp årligen. I strategin anges vad som planeras för att möjliggöra en mer enhetlig redovisning och uppföljning av marknadskontroll genom användande av indikatorer. Genom ett enhetligt användande av de

definierade indikatorerna kommer insamlingen av data framöver att ge ett bättre underlag och mer tillförlitlig data, vilket krävs för att samordna marknadskontrollaktiviteter på EU-nivå.

Swedac ska årligen följa upp den nationella strategin för marknadskontroll. Den första redovisningen av strategins genomförande för år 2022 kommer att ske senast den 16 juli 2023.

Vidare ska marknadskontrollmyndigheterna årligen utarbeta och genomföra program för marknadskontroll och följa upp tidigare års program. Programmen och uppföljningarna kommer bidra till en mer samlad bild av den svenska marknadskontrollen och kan användas för att följa hur marknadskontrollen utvecklas över tid. De årliga marknadskontrollprogrammen och dess uppföljningar kommer att utgöra underlag för att ta fram förslag till kommande svenska nationella strategier.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Nationell organisering av marknadskontroll.....	3
Analys av tillgänglig information.....	3
Mål och prioriterade områden.....	4
Planerade aktiviteter inom marknadskontroll.....	5
Samarbete med andra medlemsstater.....	5
Indikatorer och uppföljning.....	5
1. Inledning	10
2. Nationell organisering av marknadskontroll	13
2.1 Det centrala samordningskontoret, de berörda marknadskontrollmyndigheterna och Tullverket.....	14
2.1.1 Det centrala samordningskontoret.....	14
2.1.2 Marknadskontrollmyndigheterna.....	16
2.1.3 Tullverket.....	16
2.2 Samordnings- och samarbetsformer avseende marknadskontroll.....	17
2.2.1 Marknadskontrollrådet.....	17
2.2.2 Forum för tullrelaterade frågor.....	18
2.2.3 E-handelsgruppen.....	19
2.2.4 AdCo-nätverk.....	20
2.2.5 Samverkan mellan marknadskontrollmyndigheter.....	20
2.3 Informationsutbyte.....	22
2.4 Marknadskotroll.....	23
3. Analys av tillgänglig information	25
3.1 Icke-överensstämmande produkter.....	25
3.1.1 Dokumentkontroll.....	26
3.1.2 Fysisk kontroll.....	26
3.1.3 Provning i laboratorium.....	27
3.1.4 Samarbete med Tullverket.....	27
3.2 Marknadstrender.....	28
3.2.1 E-handel.....	29
3.2.2 Nya produkter och ny teknik.....	30
3.2.3 Återanvändning och återvinning.....	32
3.2.4 Kringgående av krav.....	32
3.2.5 Dropshipping.....	33
3.2.6 Digitala- och lösenordsskyddade dokument.....	34
3.2.7 Business-to-business.....	34
3.3 Kännedom om leverantörskedjan och marknaden.....	35
3.4 Riskbaserad metod.....	35
3.4.1 Produkternas egenskaper.....	36
3.4.2 De ekonomiska aktörerna och marknaden.....	37
3.4.3 Klagomål, anmälningar och tips.....	37

3.4.4 Skadestatistik.....	37
3.4.5 Övrigt.....	38
3.5 Tullverkets riskprofilering.....	39
4. Mål och prioriterade områden	39
4.1 Effektivare kontroll.....	40
4.1.1 Utveckling av omvärldsbevakning och marknadsanalys	40
4.1.2 Effektivare kontroll av e-handel	41
4.1.3 Förbättrad metodutveckling	42
4.1.4 Anpassning till ny teknik.....	43
4.2 Utökad samarbete	44
4.2.1 Utökad samarbete med Tullverket	44
4.2.2 Utökad samarbete med markandskontrollmyndigheterna.....	45
4.2.3 Utökad samarbete med andra medlemsstater	46
4.3 Ökad kunskap	47
4.3.1 Utbildnings- och informationsinsatser.....	47
4.3.2 Öka kunskapen hos barn och unga.....	48
5. Planerade aktiviteter inom marknads kontroll	49
5.1 Planerad marknads kontroll.....	49
Arbetsmiljöverket.....	49
Boverket.....	50
Elsäkerhetsverket.....	51
Energimyndigheten	52
Folkhälsomyndigheten.....	52
Kemikalieinspektionen	53
Konsumentverket.....	53
Läkemedelsverket	54
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.....	55
Naturvårdsverket.....	55
Post- och telestyrelsen	55
Swedac.....	56
Transportstyrelsen	56
5.2 Planerade horisontella aktiviteter	59
5.2.1 Utbildning i it-system	59
5.2.2 Informations- och utbildningsinsatser	59
6. Samarbete mellan medlemsstater inom EU m.m.	60
6.1 Unionsnätverket för produktöverensstämmelse.....	61
6.2 AdCo-grupper.....	61
6.3 Andra närverk.....	62
6.4 Gemensamma projekt m.m.	63
6.5 Nordiska samarbeten	64
6.6 Tullsamarbeten	64
6.7 Övrigt.....	65

7. Indikatorer och uppföljning	65
7.1 Indikatorer.....	65
7.2 Uppföljning av den nationella strategin	66
Bilaga 1	68
Bilaga 2	78

1. Inledning

Den nationella strategin för marknads kontroll har upprättats i enlighet med artikel 13 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1020 av den 20 juni 2019 om marknads kontroll och överensstämmelse för produkter och om ändring av direktiv 2004/42/EG och förordningarna (EG) nr 765/2008 och (EU) nr 305/2011, här benämnd EU:s marknads kontrollförordning. Strategin täcker en period om fyra år och avser åren 2022-2025. Varje medlemsstat ska upprätta en sådan strategi första gången senast den 16 juli 2022.

Den svenska nationella strategin utgör den övergripande strategin på marknads kontrollområdet som ska antas av regeringen i syfte att främja ett konsekvent, övergripande och samlat tillvägagångssätt för marknads kontroll och för tillämpningen av harmoniserad unionslagstiftning i Sverige. Strategin täcker all harmoniserad unionslagstiftning kopplad till EU:s marknads kontrollförordning och samtliga led i leverantörskedjan, inbegripet import och digitala leveranskedjor. Det anges i 4 b § förordningen (2014:1039) om marknads kontroll av varor och annan närliggande tillsyn att Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) ska i egenskap av centralt samordningskontor åtminstone vart fjärde år ta fram och lämna ett förslag till en nationell strategi för marknads kontroll enligt artikel 13 i förordning (EU) 2019/1020 till regeringen och årligen följa upp den nationella strategin. Av ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till SFS 2021:694 framgår att det första förslaget till en nationell strategi för marknads kontroll ska lämnas till regeringen senast den 16 mars 2022.

Under våren 2021 har en arbetsgrupp, som inrättats av Marknads kontrollrådet, haft i uppdrag att identifiera vilket underlag som krävs för framtagandet av strategin utifrån de krav som uppställs i EU:s marknads kontrollförordning om vad strategin ska innehålla.

Möten har också hållits med näringslivs- och konsumentorganisationer som även har beretts tillfälle att bidra med underlag och lämna synpunkter på strategin. Vidare har det centrala samordningskontoret informerat och bjudit in till diskussion på Marknads kontrollrådets alla möten under 2021 och början av 2022.

Parallellt med det nationella arbetet har arbete pågått på EU-nivå genom en arbetsgrupp under Unionsnätverket för produktöverensstämmelse (EUPCN). En mall för de nationella strategierna, vilken beslutades i EUPCN i november 2021. Mallen är frivillig att använda och tänkt att utgöra ett stöd

för medlemsstaterna. Vid framtagandet av den svenska strategin har mallen beaktats. Eventuella utgiftsökningar för de berörda myndigheterna till följd av implementeringen av strategin ska finansieras med motsvarande utgiftsminskningar inom beslutade utgiftsramar.

Regeringen beslutade den 30 juni 2022 att ge Arbetsmiljöverket, Boverket, Elsäkerhetsverket, Statens energimyndighet, Folkhälsomyndigheten, Kemikalieinspektionen, Konsumentverket, Läkemedelsverket, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Naturvårdsverket, Post- och telestyrelsen, Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac), Transportstyrelsen och Tullverket, i uppdrag att från och med den 25 juli 2022 till och med den 31 december 2025 genomföra den nationella strategin för marknadskontroll. Av uppdraget framgår att Swedac den 16 juli 2023 ska lämna en första redovisning av strategins genomförande till regeringen (Utrikesdepartementet). Därefter ska Swedac årligen, fram till 2025, lämna en redovisning senast den 16 juli.

Foto: Hans-Olof Utsi

Artikel 13 i EU:s marknadskontrollförordning

Nationella strategier för marknadskontroll

1. Varje medlemsstat ska åtminstone vart fjärde år upprätta en övergripande nationell strategi för marknadskontroll. Varje medlemsstat ska upprätta en sådan strategi första gången senast den 16 juli 2022. Den nationella strategin ska främja ett konsekvent, övergripande och samlat tillvägagångssätt för marknadskontroll och för tillämpningen av harmoniserad unionslagstiftning inom medlemsstatens territorium. Vid utarbetande av den nationella strategin för marknadskontroll ska hänsyn tas till alla sektorer som omfattas av harmoniserad unionslagstiftning och samtliga led i leverantörskedjan, inbegripet import och digitala leveranskedjor. De prioriteringar som anges i arbetsprogrammet för nätverket får också beaktas.

2. Den nationella strategin för marknadskontroll ska omfatta åtminstone följande delar, om detta inte äventyrar marknadskontrollaktiviteter:

a) Den tillgängliga informationen om förekomsten av produkter som inte överensstämmer med kraven, med särskilt beaktande av de kontroller som avses i artiklarna 11.3 och 25.3, och, i tillämpliga fall, marknadstrender som kan påverka antalet fall av bristande överensstämmelse i olika kategorier av produkter, och möjliga hot och risker i samband med ny teknik.

b) De områden som medlemsstaterna identifierar som prioriterade för tillämpningen av harmoniserad unionslagstiftning.

c) Den tillsynsverksamhet som planeras i syfte att minska den bristande överensstämmelsen inom de områden som identifieras som prioriterade, inbegripet, i förekommande fall, de miniminivåer för kontroller som förutses för kategorier av produkter som har hög nivå av bristande överensstämmelse.

d) En bedömning av samarbetet med marknadskontrollmyndigheter i andra medlemsstater enligt vad som avses i artikel 11.8 och kapitel VI.

3. Medlemsstaterna ska meddela kommissionen och övriga medlemsstater sin nationella strategi för marknadskontroll genom det informations- och kommunikationssystem som avses i artikel 34. Varje medlemsstat ska offentliggöra en sammanfattning av sin strategi.

2. Nationell organisering av marknadskontroll

Sverige har ett decentraliserat system med ett stort antal myndigheter som ansvarar för genomförandet av marknadskontrollen.

Marknadskontrollmyndigheterna är vanligtvis även föreskrivande myndighet inom de områden som de ansvarar för. Ibland ansvarar flera myndigheter för kontroll av olika aspekter av samma produkt.

En sådan decentraliserad organisation kräver samordning. Samordningen sker bl.a. genom Marknadskontrollrådet som är ett organ bestående av 18 statliga myndigheter (se 2.2.1). Swedac innehar ordförandeskapet och sekretariatet för Marknadskontrollrådet. Swedac är vidare centralt samordningskontor i Sverige enligt artikel 10.3 i EU:s marknadskontrollförordning (se 2.1.1).

Total budget för svensk marknadskontroll avseende de berörda myndigheter som ingår i den nationella strategin uppgår till ca 130 miljoner kronor. Vad gäller personella resurser uppgår de till totalt 80 årsarbetskrafter för dessa myndigheter. Resurserna ska bl.a. säkerställa att den harmoniserade unionslagstiftning som anges i bilaga I till EU:s marknadskontrollförordning, i nuläget över 70 rättsakter, efterlevs på den svenska marknaden.

I strategin används genomgående begreppet marknadskontroll men i några fall har begreppet tillsyn också använts. Unionsrättsligt används begreppet marknadskontroll endast för kontroll av produkter som sker enligt harmoniserad unionslagstiftning efter att produkterna släppts ut på marknaden. Begreppet tycks ha fått en något vidare mening i Sverige och kan innefatta all form av kontroll av att produkter på marknaden överensstämmer med gällande krav, oavsett kravens rättsliga form.¹ Begreppet marknadskontroll används emellertid inte genomgående i lagstiftningen, utan i vissa fall återfinns bestämmelser om kontroll av produkter i stället under benämningen tillsyn. Tillsyn är verksamhet som syftar till att granska en aktörs efterlevnad av gällande regelverk. Tillsyn innebär också rätten att besluta om åtgärder för att avhjälpa fel och brister.²

Marknadskontroll omfattar viss förebyggande verksamhet, t.ex. informationsgivning till ekonomiska aktörer. I den aspekten kan en myndighets marknadskontrollansvar anses gå utöver vad som i de flesta fall omfattas av myndighetens tillsynsansvar. Sammanfattningsvis kan sägas att

---

¹ Betänkandet "Enhetlig och effektiv marknadskontroll" (SOU 2020:49), s. 202.

² Betänkandet "Enhetlig och effektiv marknadskontroll" (SOU 2020:49), s. 204.

marknadskontroll utgör en särskild form av tillsyn där det – utöver kontroll av produkter som tillhandahålls på marknaden – även ingår andra förebyggande åtgärder som syftar till att produkter ska uppfylla gällande krav, så som informationsgivning och erfarenhetsutbyte. Det som i huvudsak skiljer marknadskontroll från annan tillsyn är att marknadskontroll avser produkter och att den alltid sker först efter att produkten har satts på marknaden.³

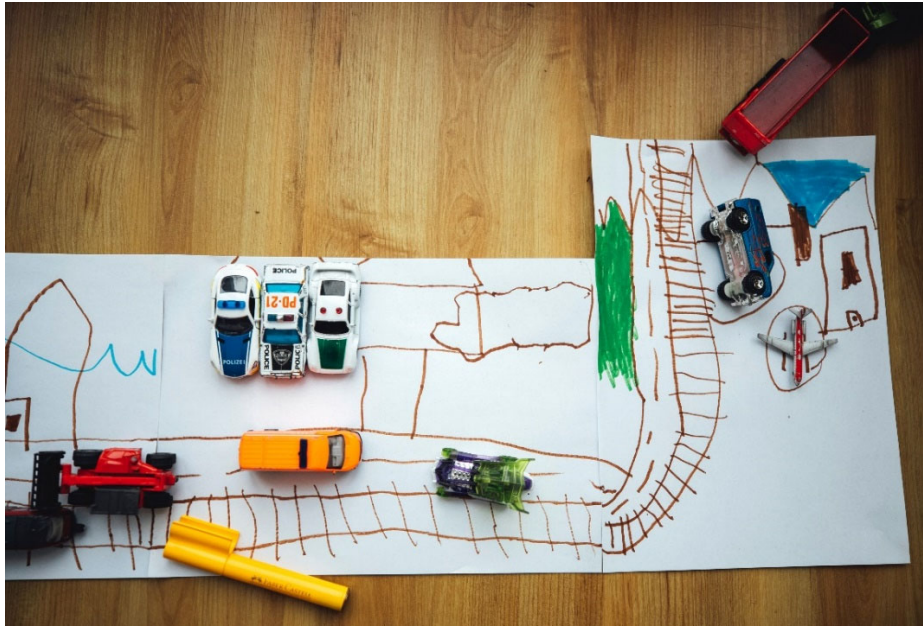

Foto: Markus Spiske

2.1 Det centrala samordningskontoret, de berörda marknadskontrollmyndigheterna och Tullverket

2.1.1 Det centrala samordningskontoret

Enligt artikel 10.3 i EU:s marknadskontrollförordning ska varje medlemsstat tillsätta ett centralt samordningskontor. I artikel 10.4 anges att det centrala samordningskontoret ska åtminstone ha ansvaret för att representera en samordnad ståndpunkt från marknadskontrollmyndigheterna och de myndigheter som utsetts enligt artikel 25.1 och för att meddela de nationella strategierna i enlighet med artikel 13. Det centrala samordningskontoret ska också bistå i samarbetet mellan marknadskontrollmyndigheterna i olika medlemsstater i enlighet med kapitel VI om gränsöverskridande ömsesidig assistans. Ytterligare uppgifter för det centrala samordningskontoret är att delta i unionsnätverket enligt artikel 30 och föra in information om bl.a. de

---

³ Betänkandet "Enhetlig och effektiv marknadskontroll" (SOU 2020:49), s. 205 f.

nationella marknadskontrollmyndigheterna i informations- och kommunikationssystemet ICSMS.

Swedac är centralt samordningskontor i Sverige enligt artikel 10.3 i EU:s marknadskontrollförordning, vilket följer av 4 a § förordningen (2014:1039) om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn och 2 § första stycket 4 förordningen (2009:895) med instruktion för Swedac.

Det anges i 4 b § förordningen (2014:1039) om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn att Swedac ska i egenskap av centralt samordningskontor ta fram förslag till en samordnad ståndpunkt enligt artikel 10.4 i förordning (EU) 2019/1020 och lämna förslaget till Regeringskansliet, åtminstone vart fjärde år ta fram och lämna ett förslag till en nationell strategi för marknadskontroll enligt artikel 13 i förordning (EU) 2019/1020 till regeringen och årligen följa upp den nationella strategin för marknadskontroll. Av ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till SFS 2021:694 framgår att det första förslaget till en nationell strategi för marknadskontroll enligt 4 b § 2 ska lämnas till regeringen senast den 16 mars 2022.

Enligt 4 c § förordningen (2014:1039) om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn ska myndigheter som ansvarar för marknadskontroll av produkter som omfattas av den unionslagstiftning som anges i bilaga I till förordning (EU) 2019/1020 på begäran av Swedac lämna underlag för att styrelsen ska kunna utföra uppgifterna i 4 b §.

Vidare ska Swedac enligt 4 d § förordningen (2014:1039) om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn i egenskap av centralt samordningskontor administrera det informations- och kommunikationssystem (ICSMS) som avses i artikel 34 i förordningen (EU) 2019/1020.

Enligt 2 § första stycket 4 förordningen (2009:895) med instruktion för Swedac ska myndigheten särskilt ansvara för samordning av marknadskontroll, inbegripet att tillsammans med andra myndigheter verka för en effektiv och behovsanpassad marknadskontroll nationellt och inom EU, bl.a. genom Marknadskontrollrådet och genom tillämpning av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1020 av den 20 juni 2019 om marknadskontroll och överensstämmelse för produkter och om ändring av direktiv 2004/42/EG och förordningarna (EG) nr 765/2008 och

(EU) nr 305/2011 samt vara centralt samordningskontor enligt artikel 10.3 i förordningen (EU) 2019/1020.

Regleringen innebär att Swedac både är Sveriges centrala samordningskontor och ansvarar för samordning av marknadskontroll bl.a. genom Marknadskontrollrådet där Swedac ansvarar för ordförandeskap och sekretariatsfunktionen.

2.1.2 Marknadskontrollmyndigheterna

Totalt omfattas 13 marknadskontrollmyndigheter av genomförandet av den nationella strategin för marknadskontroll. Regeringen beslutade om propositionen 2021:22:238 Anpassningar till EU:s marknadskontrollförordning - del 2 den 5 maj 2022. Propositionen behandlar övriga kompletteringar av EU:s marknadskontroll som inte omhändertagits genom det lagstiftningsärende som innebar lagändringar den 16 juli 2021 (prop. 2020/21:189). Riksdagen beslutade om samtliga lagar som föreslås i propositionen den 21 juni 2022. Regeringen beslutade om utfärdandet av samtliga lagar den 22 juni 2022. Vidare beslutade regeringen om kompletterande förordningsändringar till EU:s marknadskontrollförordning den 22 juni 2022. I dessa bestämmelser regleras marknadskontrollansvaret i sektorslagstiftningen och ytterligare övergripande bestämmelser om marknadskontroll finns i förordning 2014:1039 om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn. Samtliga lag- och förordningsändringar träder i kraft den 25 juli 2022.

2.1.3 Tullverket

Enligt artikel 25 i EU:s marknadskontrollförordning ska medlemsstaterna utse tullmyndigheter, en eller flera marknadskontrollmyndigheter eller någon annan myndighet på sitt territorium till ansvariga myndigheter för kontroll av produkter som förs in på unionsmarknaden.

Det framgår av 4 kap. 19 § tullförordningen (2016:287) att Tullverket ska utföra de uppgifter som enligt artiklarna 25–28 i förordningen (EU) 2019/1020 de myndigheter som ansvarar för kontroll av produkter som förs in på unionsmarknaden ska sköta.

När Tullverket tillämpar artikel 26.2 i förordningen (EU) 2019/1020 ska myndigheten underrätta den eller de myndigheter i Marknadskontrollrådet som ansvarar för att kontrollera att produkten som förs in på unionsmarknaden uppfyller gällande krav.

Vid tillämpningen av artiklarna 25–28 i förordningen (EU) 2019/1020 avses med marknadskontrollmyndigheter de myndigheter som ingår i Marknadskontrollrådet, med undantag för Kommerskollegium och Tullverket.

Foto: Melker Dahlstrand

2.2 Samordnings- och samarbetsformer avseende marknadskontroll

2.2.1 Marknadskontrollrådet

Swedacs samordning av den svenska marknadskontrollen sker bl.a. genom Marknadskontrollrådet, där representanter från 18 statliga myndigheter ingår. Marknadskontrollrådet innefattar en bredare krets än de 14 myndigheter (13 marknadskontrollmyndigheter samt Tullverket) som omfattas av EU:s marknadskontrollförordning. Rådets funktion, uppgifter och sammansättning regleras i förordningen (2014:1039) om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn. Swedac innehar ordförandeskapet och sekretariatet för Marknadskontrollrådet. Rådet har möten 4–5 gånger per år men den största delen av verksamheten sker löpande.

Marknadskontroll är myndigheternas ansvar men att denna sker effektivt ligger i allas intresse och myndigheterna har ett nära samarbete med företag och konsumenter. Bland Marknadskontrollrådets uppgifter hör att samråda med näringslivs- och konsumentorganisationer. Representanter från sådana organisationer deltar vid vartannat ordinarie möte i Marknadskontrollrådet och i flera av rådets arbets- och referensgrupper.

Marknadskontrollrådet har antagit sin egen arbetsordning. Denna reglerar ordförandeskapets och sekretariatets uppgifter, förfarandet för utseende av ledamöter och suppleanter, arbetssätt och beslutsfattande. Enligt arbetsordningen ska t.ex. rådet ha ordinarie sammanträden minst fyra gånger per år och beslut fattas med enkel majoritet. Rådets arbetssätt inbegriper, förutom ordinarie sammanträden, löpande kontakter och arbete, ibland genom arbetsgrupper som utreder och föreslår riktlinjer för och lösningar till gemensamma frågor och problem. Flertalet arbetsgrupper är av temporär karaktär. En permanent arbetsgrupp under Marknadskontrollrådet är dock Forum för tullrelaterade frågor (Tullforum), se avsnitt 2.2.2.

Representanter från Regeringskansliets samordnande departement i marknadskontrollfrågor, Utrikesdepartementet och Finansdepartementet, deltar vid ordinarie möten med Marknadskontrollrådet.

Kommerskollegium deltar i sin egenskap av kontaktpunkt för produkter enligt artikel 9 i förordning (EU) 2019/515 i enlighet med 14 § förordningen (2014:1039) och samordnare för informationssystemet för den inre marknaden (IMI).

2.2.2 Forum för tullrelaterade frågor

Marknadskontrollrådet har tillsatt en permanent arbetsgrupp för samarbete, Forum för tullrelaterade frågor (Tullforum). I forumet diskuteras såväl praktiska som teoretiska frågor. Forumet sammanträder två gånger per år och är öppet för alla myndigheter i Marknadskontrollrådet. Forumet har också utarbetat en samverkansmodell och en mall för planerade kontrolloperationer.

Många bristfälliga produkter kommer från tredje land. Ur ett marknadskontrollperspektiv är det mest effektivt om sådana produkter kan stoppas redan vid EU:s yttre gräns, dvs. innan de släpps ut på den inre marknaden. För att öka effektiviteten i såväl gräns- som marknadskontrollen är det viktigt att samverka mellan tull- och marknadskontrollmyndigheterna fungerar väl. Marknadskontrollrådets Tullforum är den främsta plattformen där dessa frågor omhändertas. I detta forum bör deltagare från alla myndigheter i Marknadskontrollrådet delta. Marknadskontrollrådet ska arbeta för att alla myndigheter ska utveckla sitt samarbete med Tullverket. Erfarenheter från praktiskt samarbete mellan tull- och marknadskontrollmyndigheterna kan leda till att samverkansmodellen revideras.

Foto: Maskot

2.2.3 E-handelsgruppen

Marknadskontrollrådet har sedan 2017 en arbetsgrupp för e-handelsfrågor. Utifrån en tidigare uppdragsbeskrivning fokuserade gruppen på gemensamma marknadskontrollprojekt med inriktning på kontroll av specifika produkter som säljs online. Sedan 2020 ändrades arbetsgruppens fokus. Numera syftar arbetet till att ta fram vägledning och nya metoder för att minska andelen bristfälliga produkter och stärka marknadskontrollen av produkter som säljs online.

I arbetsgruppen ingår representanter från Elsäkerhetsverket, Energimyndigheten, Kemikalieinspektionen, Konsumentverket, Läkemedelsverket, Post- och telestyrelsen, Transportstyrelsen, Tullverket och Marknadskontrollrådets sekretariat.

Under 2020 och 2021 har en vägledning för marknadskontroll på produkter som säljs online tagits fram som stöd för inspektörer. Vägledningen anger definitioner, tar upp juridiska frågor som kan uppstå vid kontrollen samt ger en praktisk vägledning för hur marknadskontroll av produkter som säljs av e-handelsföretag kan gå till. Den ger praktiska söktips, hjälp att söka kontaktuppgifter och andra användbara tips.

Vidare har ett samarbete inletts med svenska e-handelsplattformar. Syftet är att minska antalet bristfälliga produkter online. Plattformarna har uttryckt ett

intresse för att ansluta sig till Europeiska kommissionens produktsäkerhetsåtagande (Product Safety Pledge).⁴ Det skulle i så fall innebära att de får avge ett produktsäkerhetslöfte, bl.a. om att ta bort bristfälliga produkter från deras webbplatser samt förse marknadskontrollmyndigheterna med kontaktuppgifter till företaget som tillhandahåller produkten.

2.2.4 AdCo-nätverk

Marknadskontrollrådet har i sin handlingsplan⁵ beslutat att svenska representanter i AdCo-grupper (grupper för administrativt samarbete) ska samverka genom ett nätverk. Samverkan inom nätverket diskuterades på ett första nätverksmöte i juni 2021. Det ansågs värdefullt att utbyta erfarenheter med andra AdCo-representanter och att nätverket träffas regelbundet en till två gånger per år. Tänkbara ämnen för vidare diskussion som föreslogs var t.ex. användarfrågor, förvaltningslagen i förhållande till informations- och kommunikationssystemet ICSMS samt riskanalyser.

2.2.5 Samverkan mellan marknadskontrollmyndigheter

De berörda myndigheterna samverkar i viss utsträckning med andra marknadskontrollmyndigheter. Naturliga områden för samverkan är exempelvis områden där flera myndigheter ansvarar för olika aspekter inom samma regelverk.

Samverkan inom leksakssektorn sker mellan Konsumentverket, Kemikalieinspektionen och Elsäkerhetsverket. Frågor som tas upp rör bl.a. eventuell samordning av kontroller, gemensam tolkning av lagstiftning, diskussioner om ärendehandläggning samt vilka åtgärder som vidtas.

Myndigheter som har angränsande tillsyn, t.ex. Kemikalieinspektionen, Naturvårdsverket, Folkhälsomyndigheten, Läkemedelsverket och Arbetsmiljöverket har regelbunden samverkan och diskussioner förs bl.a. om gränsdragningsfrågor.

Det finns en etablerad arbetsgrupp för ekodesign som Energimyndigheten leder och där Boverket, Naturvårdsverket, Kemikalieinspektionen, Elsäkerhetsverket, Konsumentverket och Upphandlingsmyndigheten deltar. Gruppens fokus är på policyaspekterna, t.ex. för att inhämta synpunkter på

---

⁴ https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/product-safety-and-requirements/product-safety/product-safety-pledge_sv

⁵ *Marknadskontrollrådets handlingsplan 2022, fastställd 2021-11-14.*

nya lagförslag inom ekodesign och energimärkning. I gruppen görs inga direkta marknadskontrollaktiviteter men frågeställningar kring marknadskontrollaspekter förekommer.

Inom sektorn för elektriska produkter finns sedan några år tillbaka ett informellt samarbete mellan Kemikalieinspektionen och Elsäkerhetsverket. Där kan frågor lyftas om produkter som har koppling till myndigheternas respektive ansvarsområde.

Boverket samverkar med svenska marknadskontrollmyndigheter i fråga om byggprodukter som omfattas av flera rättsakter och därmed faller under flera marknadskontrollmyndigheters ansvar. Gemensamma projekt fastställs i den årliga marknadskontrollplanen. Tidigare gemensamma marknadskontrollprojekt har avsett samverkan med Kemikalieinspektionen och Arbetsmiljöverket.

Arbetsmiljöverket har samverkan inom maskinområdet med Transportstyrelsen och Elsäkerhetsverket. När det gäller personlig skyddsutrustning sker samverkan mellan Arbetsmiljöverket och Konsumentverket. Under covid-19-pandemin har Arbetsmiljöverket också samverkat med Läkemedelsverket avseende personlig skyddsutrustning. Arbetsmiljöverket samverkar även med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap inom främst sektorn för tryckbärande anordningar avseende gasflaskor i andningsapparater och brandsläckare.

Samverkan sker också mellan Konsumentverket och Läkemedelsverket när en personlig skyddsutrustning även kan vara medicinteknisk produkt.

Vidare finns även andra former av samverkan mellan olika marknadskontrollmyndigheter.

Foto: Simon Paulin

2.3 Informationsutbyte

ICSMS är Europeiska kommissionens system för information och kommunikation för marknads kontroll och är baserat på en produkt databas. Alla marknads kontroll myndigheter ska enligt artikel 34.4 i EU:s marknads kontroll förordning använda ICSMS i det löpande marknads kontroll arbetet genom att lägga in information om produkter som de kontrollerar samt att hålla sig uppdaterad på vad andra medlemsstater kontrollerar. Sverige är en av de ursprungliga grundarna av systemet. ICSMS har varit tillgängligt för de svenska marknads kontroll myndigheterna sedan 2000. Aktiviteten i systemet har dock varit begränsad men har under senare år ökat.

Det anges i artikel 34.3 i EU:s marknads kontroll förordning att de centrala samordningskontoren ska föra in uppgifter om namn på marknads kontroll myndigheterna i deras medlemsstat och dessa myndigheters behörighetsområden enligt artikel 10.2, namn på de myndigheter som utsetts enligt artikel 25.1 samt den nationella strategi för marknads kontroll som utarbetats av respektive medlemsstat enligt artikel 13 och resultaten från översynen och bedömningen av denna strategi.

Swedac ska enligt 4 d § förordningen (2014:1039) om marknads kontroll av varor och annan närliggande tillsyn i egenskap av centralt samordningskontor administrera det informations- och kommunikationssystem (ICSMS) som avses i artikel 34 i förordning (EU) 2019/1020.

Det centrala samordningskontoret anordnar regelbundet utbildningar på olika nivåer för såväl nybörjare som erfarna användare i systemet. Sedan 2014 arrangeras även nationella nätverksmöten för användare av systemen ICSMS och systemet för snabbt informationsutbyte Safety Gate (Rapex) som avses i artikel 12 i direktiv 2001/95/EG⁶.

Det centrala samordningskontoret ingår numera dessutom i ett s.k. partnerskap med Europeiska kommissionen. Partnerskapet innebär att några deltagare i unionsnätverket för produktöverensstämmelse (EUPCN) utbyter erfarenheter och tänkbara möjligheter till förbättring av ICSMS.

Flertalet av de berörda myndigheterna har inga ytterligare system specifikt för marknads kontroll. Arbetsmiljöverket har dock ett internt IT-stöd för att

---

⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32001L0095&from=SV>

kunna registrera och följa upp marknadskontrollärenden på produktnivå. Utöver ICSMS använder myndigheterna även sina respektive ärendehanteringssystem.

Foto: Liselotte van der Meijs

2.4 Marknadskotroll

Marknadskontroll syftar till ett tillfredsställande skydd för konsumenter och arbetstagare, folkhälsa, miljö eller andra aspekter av skydd i allmänhetens intressen samt motverka snedvridning av konkurrens mellan företag. Marknadskontroll innebär att ansvarig myndighet vidtar åtgärder för att säkerställa att produkter som finns på marknaden uppfyller gällande lagstiftning och att de är kontrollerade och märkta på föreskrivet sätt. Myndigheten ska ingripa mot de ekonomiska aktörer vars produkter inte uppfyller ställda krav. Ingripanden som kan bli aktuella är t.ex. försäljningsförbud, tillbakadragande av produkter från marknaden eller återkallande av produkter från slutanvändare.

Marknadskontroll sker i form av informationsinsatser, planerade kontroller av tillverkare, importörer eller återförsäljare, kontroller vid unionsmarknadens yttre gräns, reaktioner på rapporterade olyckor, klagomål från allmänheten, varningar och notifikationer gällande farliga produkter från myndigheter i andra länder. Marknadskontroll omfattar inte förhandsgodkännande av produkter eller kontroll av produkter i bruk.

De svenska marknadskontrollmyndigheterna baserar vanligen sin kontroll utifrån riskbedömning, dvs. de riktar sina insatser främst mot de produkter, produkttegenskaper och ekonomiska aktörer som kan misstänkas inte uppfylla gällande krav och där konsekvenserna av bristande efterlevnad är

allvarliga. Sådan information kan härröra från tidigare kontroller, klagomål, rapporter om olyckor, information från Safety Gate (Rapex) och ICSMS m.m.

Enligt Marknadskontrollrådets riktlinjer för rapportering av program och uppföljning av marknadskontroll ska planerade marknadskontroller beakta riskbaserade metoder.⁷ Myndigheterna ska också för sina respektive sektorsområden redovisa principer för när dokumentkontroll, fysisk kontroll och provning m.m. ska genomföras.

Inom samtliga sektorer och myndigheter finns ett upparbetat sätt att ta emot och behandla anmälningar från andra myndigheter, klagomål från konsumenter och tips. Några myndigheter för även statistik om olyckor och tillbud inom sin sektor.

Myndigheterna har en mängd olika sanktionsmöjligheter till sitt förfogande, från förvaltningsrättsliga såsom att besluta om försäljningsförbud, rättelse, tillbakadragande, återkallelse, ansökan om vitesföreläggande och sanktionsavgifter till straffrättsliga såsom böter och i allvarliga fall även fängelse. Nationella kompletterande bestämmelser till EU:s marknadskontrollförordning träder i kraft den 25 juli 2022.

Då bristande överensstämmelse ofta beror på okunskap om gällande regelverk lägger de svenska myndigheterna stor vikt vid information, utbildning och regelbundna dialoger med ekonomiska aktörer. Informationskampanjer och utbildningsinsatser sker kontinuerligt för att öka medvetenheten. Marknadskontrollrådet har upplysande information på sin webbplats.⁸ Vidare publiceras aktuell information regelbundet på sociala medier.

Vartannat år har Marknadskontrollrådet i samarbete med näringslivs- och konsumentorganisationer anordnat ett event kallat *Din produkt, ditt ansvar* som har riktat sig mot ekonomiska aktörer och näringslivs- och konsumentorganisationer. 2021 var målgruppen bredare och temat var nya regler, säkra produkter och e-handel.

---

⁷ Marknadskontrollrådets *Riktlinjer för rapportering av program och uppföljning av marknadskontroll*, fastställt den 17 december 2021.

⁸ www.marknadskontroll.se

Sedan 2016 anordnar Marknadskontrollrådet ett seminarium, *Marknadskontrolldagen*, som riktar sig till alla som arbetar med marknadskontrollfrågor på de olika berörda myndigheterna. Ambitionen är att utbyta bästa praxis, erfarenheter och diskutera olika frågor.

3. Analys av tillgänglig information

3.1 Icke-överensstämmande produkter

I enlighet med artikel 13.2 a) i EU:s marknadskontrollförordning ska den nationella strategin bl.a. innehålla den tillgängliga informationen om förekomsten av produkter som inte överensstämmer med kraven, med särskilt beaktande av de kontroller som avses i artiklarna 11.3 och 25.3. Den information som finns tillgänglig avseende utförd marknadskontroll omfattar åren 2019 och 2020. Det centrala samordningskontorets uppdrag att ta fram och lämna ett förslag till en nationell strategi ska överlämnas till Regeringskansliet senast den 16 mars 2022 och innebär dessförinnan en tidskrävande process för insamling, analys och förankring. Det medför att det inte har varit möjligt att arbeta med statistik för 2021 i strategin.

Marknadskontrollmyndigheterna i Sverige registrerar statistik på olika sätt över den marknadskontroll som utförs. Den statistik som finns tillgänglig är inte harmoniserad mellan myndigheter och sektorer, varför det försvårar möjligheterna att dra slutsatser över den totala marknadskontrollen i Sverige. I det underlag som myndigheterna redovisat finns tydliga skillnader i hur bl.a. inspektioner och kontroller redovisas. Redovisningen kan exempelvis avse antal kontrollärenden, antal kontrolltillfällen eller antal enskilda produkter. En ytterligare komplikation är att en kontroll kan avse flera sektorer vilket har som följd att viss dubbelredovisning kan förekomma. Omvänt kan flera kontroller ingå i ett marknadskontrollärende.

För produkter som inte överensstämmer med kraven finns en mer enhetlig syn då den uppgiften främst avser antal produkter. Det finns dock ingen möjlighet att beräkna andel produkter som inte överensstämmer med kraven då det saknas uppgifter om det totala antalet produkter. Sett ur det perspektivet är det svårt att ge en bild av hur stor andelen bristfälliga produkter är liksom hur stor del av marknaden som kontrollerna har täckt.

Det har pågått ett arbete inom EU där Joint Research Center (JRC) har tagit fram indikatorer för marknadskontroll. Dessa indikatorer har nyligen antagits. För att ge en bild av hur andelen bristfälliga produkter ser ut inom medlemsstaten förutsätter det att dessa indikatorer finns implementerade hos

marknadskontrollmyndigheterna. Svenska marknadskontrollmyndigheter har ännu inte implementerat dessa. Det finns inte heller någon möjlighet att retroaktivt anpassa befintlig statistik till indikatorerna. För svensk marknadskontroll är det positivt att indikatorerna i framtiden kommer att möjliggöra en enhetlig redovisning och uppföljning av marknadskontrollen i Sverige.

Givet nämnda förutsättningar har marknadskontrollmyndigheterna under 2020 genomfört ca 2 800 inspektioner. Jämfört med 2019 har antalet inspektioner ökat något. 2019 var antalet ca 2 700. Kemikaliesektorn står för den största andelen av inspektionerna (36 %). Sektorerna för motorfordon, elektriska produkter och personlig skyddsutrustning står också för en betydande andel av inspektionerna under 2020. Bristande överensstämmelse har påträffats för ca 1 200 produkter där sektorn för elektriska produkter står för den största andelen, följt av kemikaliesektorn.

3.1.1 Dokumentkontroll

Dokumentkontroll görs i samband med samtliga inspektioner och avser i första hand den dokumentation som ska följa med produkten vid tillhandahållandet. Vid en dokumentkontroll kan allvarliga brister upptäckas utan att produkten behöver genomgå provning. Vid behov av grundligare utredning granskas även den underliggande tekniska dokumentationen. Beroende på vilket system för bedömning och fortlöpande kontroll av prestanda som är tillämpligt kan den underliggande tekniska dokumentationen bestå av intyg från anmält organ, provningsrapporter eller dokumentation från tillverkarens egenkontroll. Enligt tillgänglig information genomförde marknadskontrollmyndigheterna ca 2 000 dokumentkontroller under 2020. Motsvarande uppgifter för 2019 var ca 2 400 dokumentkontroller.

3.1.2 Fysisk kontroll

Den fysiska kontrollen kan avse både kontroll av produkter och kontroll av ekonomiska aktörer. Utifrån de uppgifter som finns tillgängliga finns ingen möjlighet att särskilja dessa och vissa marknadskontrollmyndigheter definierar även begreppet fysisk kontroll olika. Inom bl.a. byggsektorn är syftet med besök hos ekonomiska aktörer primärt att få en ökad förståelse för den specifika branschen. Tillgänglig statistik visar att närmare 1 700 fysiska kontroller genomfördes under 2020, vilket är en ökning jämfört med 2019 då de uppgick till ca 1 100.

3.1.3 Provning i laboratorium

Den största andelen provningar i laboratorium har skett inom kemikaliesektorn (78 %) följt av sektorn för elektrisk utrustning och transportsektorn. Inom vissa sektorer, exempelvis radioutrustningssektorn, utförs nästan uteslutande provning i laboratorium. Under 2020 genomfördes totalt ca 1 500 provningar i laboratorium. Det är en ökning jämfört med 2019 då de uppgick till ca 1 200 provningar.

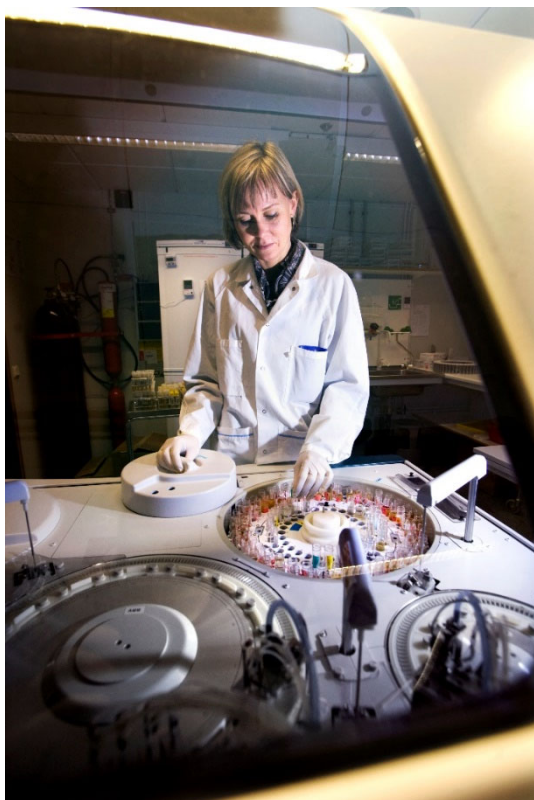

Foto: Elisabeth Edén

3.1.4 Samarbete med Tullverket

Samarbetet mellan Tullverket och marknadskontrollmyndigheterna är väl fungerande och beskrivs närmare i avsnitt 2.2.2. Under 2020 genomfördes samverkan mellan myndigheterna och Tullverket vid 573 tillfällen.⁹ Uppgiften kan jämföras med 2019 där antalet samverkanstillfällen var 297. Under 2020 var det en kraftig ökning av ingripanden på området för produkter med anknytning till covid-19-pandemin, vilket har påverkat statistiken för 2020. De insatserna som marknadskontrollmyndigheterna fattade beslut om medförde att ca 2 100 bristfälliga produkter stoppades vid den yttre gränsen.

---

⁹ Underlaget avser marknadskontrollmyndigheterna statistik och inte Tullverkets.

Foto: Liselotte van der Meijs

3.2 Marknadstrender

Marknadskontrollrådets riktlinjer för rapportering av program och uppföljning av marknadskontroll innehåller rekommendationer om att omvärldsanalys ska göras. Marknadskontrollrådet har genom en arbetsgrupp tagit fram en promemoria om omvärldsbevakning och marknadsanalys som ska kunna användas av myndigheterna som stöd i deras marknadskontroll.¹⁰ Marknadskontrollmyndigheterna och Tullverket bedriver omvärldsbevakning och marknadsanalys men i olika omfattning.

Omvärldsbevakning kan beskrivas som ett samlingsbegrepp för metoder och ansatser som görs för att inhämta för organisationen viktig information. Det handlar om att medvetandegöra, överblicka och ge underlag för att kunna dra slutsatser och fatta beslut om den egna verksamheten.

Marknadsanalys utgör en del av en myndighets omvärldsanalys och kan beskrivas som ett samlingsbegrepp för metoder som ska resultera i en beskrivning av hur marknaden för olika produkter ser ut, t.ex. vilka de ekonomiska aktörerna är, vilka målgrupper de vänder sig till, vilka risker/egenskaper produkterna har och vilka trender som kan identifieras för respektive produktkategori. Marknadsanalysen syftar till att ge underlag för strategiska beslut om vilka insatser som ska prioriteras för att uppnå önskade effekter med kontrollverksamheten, t.ex. vilka produkter som ska kontrolleras och hur. I Marknadskontrollrådets promemoria *"Omvärldsbevakning och marknadsanalys"* ges stöd för hur arbetet kan bedrivas.

---

¹⁰ Marknadskontrollrådets promemoria *Omvärldsbevakning och marknadsanalys*, 2014-11-24, dnr 2014/47.

Under framtagandet av den nationella strategin har följande trender kunnat identifieras som är av vikt för arbetet med marknadskontroll framöver.

3.2.1 E-handel

Utvecklingen inom digitaliserings- och handelsområdet förändras i allt snabbare takt och ger upphov till nya handels- och konsumtionsmönster. E-handel skapar nya möjligheter för ekonomiska aktörer att tillhandahålla produkter på en global marknad och på så sätt nå ut till fler konsumenter. Konsumenters inköp av produkter online fortsätter att öka. 2020 slog e-handeln alla försäljningsrekord och alla branscher ökade sin e-handelsomsättning.¹¹ En marknad i förändring, där traditionell handel från fysiska butiker minskar och handel från e-handel ökar, skapar nya förutsättningar och krav för att bedriva marknadskontroll.

En marknadsplats online är en så kallad onlinebaserad förmedlingstjänst och har under senare år blivit en växande form av e-handel.¹² På en marknadsplats online ingår företag som tillhandahåller marknadsplatsen avtal med företag och andra som vill sälja varor eller tjänster på marknadsplatsen. Marknadsplatsens uppgift är att koppla samman köpare och säljare och att möjliggöra transaktioner mellan självständiga parter. Leverantören av marknadsplatsen kan ibland fungera som en ren mellanhand mellan säljaren och köparen. Det kan dock också vara så att leverantören av marknadsplatsen är aktiv under försäljningsprocessen och även säljer produkter i eget namn. Företaget kan t.ex. tillhandahålla marknadsföring, lagring och leverans av produkter, betalningslösningar, leveranstjänster och tar hand om returer, kundvård och klagomål. Det kan vara svårt för konsumenter som använder marknadsplatsen att förstå vem som är deras avtalspart och hur deras rättigheter och skyldigheter påverkas.

E-handeln medför utmaningar för marknadskontrollmyndigheterna i samtliga skeden av marknadskontrollprocessen. Det är svårt att kartlägga marknaden när spårbarheten är bristfällig, det är oklart hur många unika produkttyper som finns och att utkräva ansvar. Det kan vara svårt att avgöra vilken aktör som är ansvarig för produkten och därmed bäst lämpad att vidta rättelse. Slutligen är vissa affärsmodeller uppbyggda på ett sätt som möjliggör tillhandahållande av produkter som inte är avsedda för den inre marknaden och eventuellt inte uppfyller de gällande kraven.

---

¹¹ E-barometern Q2 2021, som tas fram av PostNord, Svensk Digital Handel och HUI Research [E-barometern Q2 2021](#)

¹² Delbetänkandet *Ett moderniserat konsumentskydd* (SOU 2021:17), s. 144.

Utvecklingen av e-handeln beror också till stor del på mängden leverantörer av informationssamhällets tjänster. I vanliga fall sker detta via plattformar och mot betalning, som erbjuder förmedlande tjänster genom att lagra innehåll från tredje part, utan att utöva kontroll över innehållet. Leverantörerna agerar därmed inte på uppdrag av en ekonomisk aktör.¹³

Inom vissa sektorer sker en ökning av konsumenter som slutanvändare, t.ex. avseende användningen av gasflaskor och gasanordningar. Hos dessa nya slutanvändare är medvetenheten om vilka risker som en felhantering kan innebära av dessa produkter sannolikt inte helt känd.

Detaljhandelsskiftet medför att fler nya e-handelsaktörer handlar med leksaker och personlig skyddsutrustning samt att försäljningen i fysiska leksaksbutiker i större utsträckning övergår till försäljning i större livsmedelsbutiker och stormarknader. De nya ekonomiska aktörerna har inte samma grundläggande kunskaper om lagstiftningens krav som de mer etablerade ekonomiska aktörerna, vilket medför en ökad risk för överträdelser.

3.2.2 Nya produkter och ny teknik

Uppkomsten av nya produkter och produktkategorier sker hela tiden. Nya produkter kan dyka upp lika fort som de försvinner. Det behöver i sig inte innebära risker att det kommer nya produkter utan är en naturlig följd av att tekniken och produktutvecklingen går framåt. Det kommer dock nya produkter som inte uppfyller kraven. För vissa nya produkter har någon produktstandard ännu inte tagits fram, varför det kan finnas ovisshet om deras säkerhet och överensstämmelse. Nya tekniska lösningar utvecklas som inte förutsågs när lagstiftningen togs fram. Produkter kan därför hamna i gråzoner eller rent av utanför definitionerna av vad som omfattas av krav. Det innebär också en risk för ojämn konkurrens på marknaden. Marknadskontrollmyndigheterna försöker kontinuerligt fånga upp nya typer av produkter.

Utvecklingen går fortsatt i den riktningen att ny teknik, såsom automatisering, robotisering och artificiell intelligens (AI), blir allt vanligare i produkter. Automatiseringen blir allt mer komplex i takt med att antalet enheter, system och typer av tjänster och produkter ökar. Det blir allt fler

---

¹³ Se skäl 16 i EU:s marknadskontrollförordning och artikel 1 b) i Europaparlamentets och Rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster.

självgående produkter, t.ex. självkörande truckar och andra fordon, som kan innebära risk för kollision med människor.

Smarta prylar och uppkoppling skapar nya risker. I våra hem kan det vara fråga om allt ifrån musikanläggningar, telefoner till kylskåp. Det uppstår bl.a. frågor kring övervakning, integritet och användbarhet. Det finns också risker för produktsäkerheten, vilket inte är lika uppmärksammat. Exempelvis kan eluttag slås på automatiskt utan att man vet varför vid t.ex. programvaruuppdateringar av de smarta prylarna.

Energieffektiviseringen innebär att nya tekniska lösningar och nya produkter kommer ut på marknaden i en allt snabbare takt. Här finns produkter som ännu inte har någon harmoniserad produktstandard. I vissa fall hittar tillverkarna lösningar genom att använda andra närliggande standarder men det finns även fall där de helt enkelt provar efter en generisk standard utan att först göra en riskanalys. På området finns flera hot och risker då man helt kan missa många risker, t.ex. att anpassa produkten till den miljö den används i eller hur slutanvändaren rimligen kommer hantera produkterna. Inom det här området finns också flera produkter som har sådana elektromagnetiska egenskaper (EMC) som riskerar att driva upp störnivåerna till sådana nivåer att samhällsviktiga funktioner påverkas.

Teknikutvecklingen går mot mer elektronik i produkter genom miniatyrisering och därmed ökade risker för värmeutveckling och dålig isolation. Solceller och elbilsladdning ökar. I sådan utrustning överförs stora effekter. Då teknikutvecklingen går snabbt framåt på detta område finns en ökad risk för bristfälliga produkter. De byggs dessutom in i elanläggningar som kanske inte är rätt dimensionerade.

Mjukvarornas roll för produktens prestanda och livslängd blir tydligare och gäller för allt fler produkttyper. Krav finns redan t.ex. för hur uppdateringar inte får försämra energieffektivitet utanför gällande kravnivå men fler krav kan komma kring tillgänglighet av mjukvaruuppdateringar över tid och optimering av funktion, energieffektivitet eller batterihantering.

En identifierad marknadstrend är att det blir fler batteridrivna produkter. Vid laddning av batterier finns det risk för brand. Antalet produkter med risk för brand ökar således. I framtiden kommer också fler produkter att innehålla radiosändare. Produkterna kommer också att bli mer avancerade. Vidare ökar användningen av trådlösa produkter stadigt. Det kräver fortsatt

marknadskontrollarbete från de berörda myndigheterna som riktar sig både till ekonomiska aktörer och till konsumenter.

Energilager med batterier, både begagnade och specialanpassade, kommer att öka de kommande åren. Här finns särskilda risker och flera myndigheter är inblandade i kontrollen. Smarta laddare kommer att utvecklas ytterligare. USB-C är ytterligare ett steg närmare att bli EU-standard. Det kan innebära risker med kabeldimensionering och felanvändning.

Ny teknologi skapar utmaningar för marknadskontroll men också nya möjligheter. Nya tekniska verktyg för att genomföra marknadskontroll kan förbättra och effektivisera kontrollen. Exempel på nya verktyg är: webcrawling, 2D-koder (inklusive QR-koder), AI och RFID. Verktygen ger bättre möjligheter till systematisk screening av marknaden online, ökar spårbarheten av ekonomiska aktörer och ger information om produkterna.

Energimyndigheten har t.ex. utvecklat ett s.k. webcrawl-verktyg under namnet NordCrawl tillsammans med övriga länder i det nordiska samarbetet Nordsyn. Applikationen kan hämta data från ett stort antal webbplatser, t.ex. webbutiker, för förutbestämda produkter och parametrar. Vidare deltar Sverige i ett EU-projekt, SAFE, som initierats av Danmark, Nederländerna och Estland. Sedan årsskiftet 2021/2022 har marknadskontrollmyndigheterna möjlighet att använda det AI-verktyg som utvecklats inom ramen för projektet.

3.2.3 Återanvändning och återvinning

Olika former av återanvändning och återvinning av hela eller delar av produkter är en annan marknadstrend som växer med reparationer av produkter och återtillverkning av nya produkter. De återtillverkade produkterna består i olika grad av delar från begagnade produkter. Det här är något som ökar eftersom det drivs av hållbarhetskraven och är bra för miljön. Det får dock inte ske på bekostnad av produktsäkerheten och det måste alltid finnas en ekonomisk aktör som har ansvar för produkterna. Det är också viktigt med en tydlig gränsdragning mellan produktlagstiftning och avfallslagstiftning.

3.2.4 Kringgående av krav

Kringgående av krav där produkter känner igen en provningssekvens och anpassar sitt beteende för att få ett mer fördelaktigt resultat är som fenomen känt sedan länge. I vissa fall är det kopplat till eller har lett till en teknikutveckling som också är fördelaktig för konsumenter och

resursanvändningen. Ett sådant exempel är sensorer för smutsavkänning i diskmaskiner, som även kunde användas för att avgöra om maskinen provades för energianvändning eller för att bedöma torkeffekt. Provningsstandarden har sedermera gjorts om så att de olika parametrarna bedöms vid samma körning. Inom sektorn för ekodesign och energimärkning finns flera exempel där produkter anpassar beteendet till provningssekvensen men det har varit ett område av tolkningar där det har varit svårt att utföra skarpa sanktioner även om andan av lagstiftningen inte har följts.

Trenden rör främst att det har förtydligats i relevant lagstiftning att kringgående av krav inte är tillåtet och att myndigheterna har större möjligheter att agera om sådana fall upptäcks. Det anges numera i en del produktförordningar att design av en produkt för kringgående av krav är förbjudet samt leder till att produkten och alla likvärdiga modeller inte uppfyller lagkraven. Att följa upp och kontrollera dessa krav kräver förutom utveckling av provningsmetoder även utbildning av marknadskontrollhandläggare och av utförande laboratorium.

3.2.5 Dropshipping

Dropshipping är en affärsmodell som går ut på att en aktör upprättar en nätbutik där kunden kan beställa en viss produkt. När ett köp ägt rum beställer nätbutiken varan av säljaren i ett tredje land, för ett väsentligt lägre pris, och skriver in mottagarens leveransuppgifter istället för sina egna. Därefter skickas produkten direkt från tillverkaren till slutkunden. Eftersom produkten inte är avsedd för den inre marknaden finns det en risk för att den inte har genomgått alla nödvändiga bedömningar och inte heller åtföljs av nödvändig dokumentation. Vidare är det svårt att åstadkomma rättelse då dropshipping inte sällan bedrivs av tillfälliga butiker som upphör att existera innan marknadskontrollmyndigheten fått kontakt med dem och som inte sällan drivs av ekonomiska aktörer utanför EU.

Trenden med s.k. dropshipping har ökat kraftigt under pandemin. Den aktuella problematiken har ännu inte uppmärksammats på EU-nivå. Det är även förknippat med stora svårigheter att bedriva en effektiv marknadskontroll i de fall de ekonomiska aktörerna befinner sig utanför EU

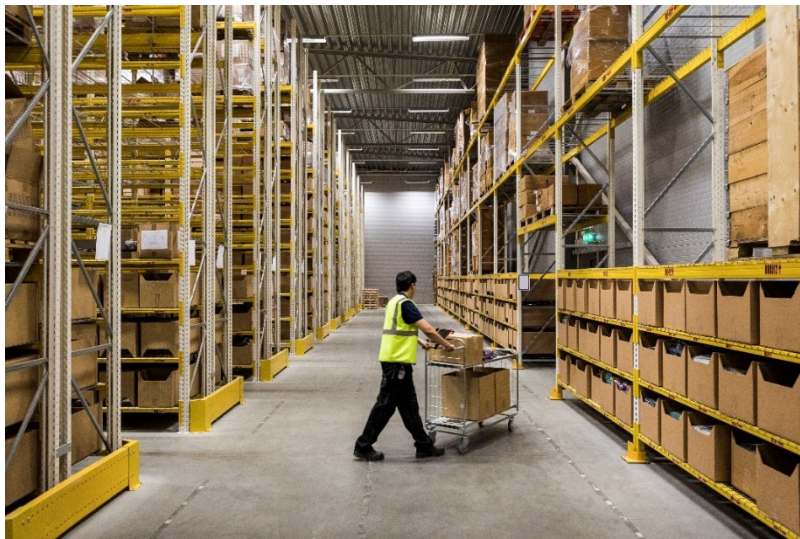

Foto: Maskot

3.2.6 Digitala- och lösenordsskyddade dokument

De senaste åren har en trend avseende digitala dokument uppmärksammats. Det finns fördelar med den här formen av digitalisering och det kan också underlätta marknadskontroll. Inom vissa sektorer regleras vilken information som ska finnas tillgänglig, till vem och i vilken form. Det finns också lagstiftning som inom vissa sektorer ställer krav att viss information ska vara digital.

Många ekonomiska aktörer väljer att tillhandahålla dokumentation som bruksanvisning och säkerhetsinstruktioner på webbplatser. En del av dessa dokument ligger därutöver på en lösenordsskyddad del. Genom att lösenordsskydda dessa dokument kan det försvåra för användare att ta del av viktig information. Det kan vara ett problem som kan leda till att produkter monteras eller används felaktigt och därigenom riskerar att orsaka person- eller sakskador.

3.2.7 Business-to-business

Det är inom vissa sektorer vanligt med transaktioner som sker mellan näringsidkare, s.k. business-to-business. Den typen av affärsupplägg kan innebära svårigheter för näringsidkare att förstå att produktdokumentation ska upprättas på det språk som krävs i aktuell medlemsstat. Det finns en risk för att näringsidkare som inte tillhandahåller produkter till privatpersoner inte heller tar hänsyn till språkraven utan hänvisar till att deras kunder kan engelska eller något annat EU-språk. Inom vissa sektorer finns det krav på att dokumentationen ska vara på svenska. Detta gäller oaktat om användaren

har tillräckliga kunskaper för att ta till sig information på det i dokumentationen angivna språket.

3.3 Kännedom om leverantörskedjan och marknaden

I enlighet med artikel 13 i EU:s marknadskontrollförordning ska vid utarbetande av den nationella strategin för marknadskontroll hänsyn tas till alla sektorer som omfattas av harmoniserad unionslagstiftning och samtliga led i leverantörskedjan, inbegripet import och digitala leveranskedjor.

Marknadskontrollmyndigheternas urval av produkter för kontroll sker med avsikt att träffa största möjliga del av marknaden. Till grund för urvalet ligger en kartläggning av marknaden innan kontrollen inleds. I urvalet tar myndigheterna ställning till de ekonomiska aktörernas roll i leveranskedjan, deras omsättning och geografiska placering. Vidare tar myndigheterna ställning till hur produkterna tillhandahålls, t.ex. i fysiska butiker, online eller business-to-business.

En god bild av marknaden och marknadsanalys som ger en bra överblick är för myndigheterna av stor vikt. Sådan kunskap utgör en viktig del i det riskbaserade arbetssättet som myndigheterna ska och behöver använda för att uppnå en effektiv marknadskontroll.

Viss marknadskontroll riktar sig mot ekonomiska aktörer mer än mot enskilda produkter. Det kan handla om ekonomiska aktörer som har förekommit tidigare i marknadskontrollsammanhang. Sådan kontroll ger även en god kännedom om såväl marknaden som leverantörskedjan. I nuläget går det dessvärre inte att ange sådan kontroll på ett rättvisande sätt i ICSMS, vilket bör utvecklas.

3.4 Riskbaserad metod

Enligt artikel 11.3 i EU:s marknadskontrollförordning ska marknadskontrollmyndigheterna, när beslut fattas om vilka kontroller som ska utföras på vilka typer av produkter och i vilken omfattning, följa en riskbaserad metod med beaktande av följande faktorer: a) möjliga riskkällor och bristande överensstämmelse som hör samman med produkten och, när så är tillgängligt, i vilken utsträckning dessa förekommer på marknaden; b) den verksamhet och drift som står under den ekonomiska aktörens kontroll; c) den ekonomiska aktörens tidigare historia vad gäller bristande överensstämmelse; d) om det är relevant, den riskprofilering som utförs av de myndigheter som anges i artikel 25.1. och e) klagomål från konsumenter och annan information som tas emot från andra myndigheter, ekonomiska

aktörer, media och andra källor som kan tyda på bristande överensstämmelse.

För svensk del är marknadskontrollen decentraliserad. I den del som omfattas av EU:s marknadskontrollförordning har 13 myndigheter¹⁴ marknadskontrollansvar för olika sektorer. Vilken metod som används vid urval är till stor del beroende på vilken sektor som avses. Arbets sättet skiljer sig också åt mellan de olika myndigheterna. Även värderingen av risker sker på ett varierat sätt men generellt sett anses en risk vara allvarlig eller hög om risken kan leda till personskada. Vidare kan miljörisker anses som en allvarlig risk. Med medelhög risk avses risk som inte bedöms kunna leda till personskada.

Flera av sektorerna omfattar produkter som sällan eller aldrig kan vålla allvarlig personskada. Det har som följd att den riskbaserade metoden inte alltid sker på ett lika systematiskt sätt. Det finns utrymme för förbättringar och framöver skulle en vägledning för att öka systematiken för det riskbaserade arbetssättet kunna tas fram. Inom samtliga sektorer används dock riskbaserad metod om än i olika omfattning och struktur. Faktorer som ofta vägs in vid riskbedömning är produktens egenskaper, de ekonomiska aktörerna, marknaden, anmälningar, klagomål och tips.

3.4.1 Produkternas egenskaper

Produkten och dess egenskaper är faktorer som väger tungt vid bedömning av risk för bristande överensstämmelse. Produktens användningsområde, indikationer på tekniska eller administrativa brister och produkter som inte är avsedda för den svenska marknaden är faktorer som är av betydelse. Ny teknologi och produkter med nya krav är också faktorer som indikerar på bristande överensstämmelse då kunskapen om vilka krav som gäller kan vara bristfällig. Information om bristande överensstämmelse kan inom vissa sektorer hämtas in från expertis hos de myndigheter som har interna laboratorier, vilket dock endast är ett fåtal myndigheter.

Tillverkningsprocessen för en produkt är viktig inom vissa sektorer. Frågor som om produkten består av flera komponenter, om produkten tillverkas utifrån kundens specifikationer eller om tillverkaren anlitar underleverantörer är av värde vid riskvärdering av en produkt. Även produktens ursprung kan beaktas.

---

¹⁴ Se dock vad som anges under 2.1.2 om utpekade marknadskontrollmyndigheter.

3.4.2 De ekonomiska aktörerna och marknaden

För att nå största möjliga del av marknaden gör marknadskontrollmyndigheterna kartläggningar av marknaden inom de olika sektorerna. Samtliga myndigheter anger att kännedom om marknaden och dess aktörer är en viktig faktor vid bedömning av risker. Flera myndigheter anger också att försäljningsvolym är en viktig faktor. Produkter med en hög försäljningsvolym når ett större antal användare och prioriteras därför ofta i högre grad än låga försäljningsvolym. Även produkter med en kort och intensiv försäljningscykel såväl som produkter inom lågprissegment anges som indikatorer för risk.

De ekonomiska aktörernas beteende är ofta inkluderat i den riskbaserade metoden. Inom exempelvis byggsektorn görs bedömning av de ekonomiska aktörernas roll i leveranskedjan, deras omsättning, geografiska placering samt hur produkterna tillhandahålls. Generellt vägs erfarenheter från utfallet från tidigare kontroller in vid riskvärdering. Ekonomiska aktörer som ofta förekommer med produkter med bristande överensstämmelse är en riskindikator. Avsaknaden av ett systematiskt säkerhetsarbete hos en ekonomisk aktör medför att aktören prioriteras högre i urvalsarbetet.

3.4.3 Klagomål, anmälningar och tips

Inom samtliga sektorer och myndigheter finns ett utarbetat sätt att ta emot och behandla anmälningar från andra myndigheter, klagomål från konsumenter och tips. Dessa bidrar till stor del till bedömningen av vilka urval av produkter som ska göras. Information om problemområden från internationella samarbeten är också en god källa till att identifiera områden där bristande överensstämmelse förekommer.

3.4.4 Skadestatistik

Skadestatistik är värdefullt i arbetet för att förebygga skador som bristande produktsäkerhet kan ge upphov till. Rätt utformad och insamlad ger skadestatistik en god information om fördelning av olycksfrekvens och skador i samband med produktanvändning utifrån en rad olika indikatorer. Statistiken är värdefull för att jämföra olyckor, populationsgrupper och olika tidsperioder med varandra och var olyckan har inträffat, t.ex. i skolan, i hemmet eller på arbetsplatsen. Underlaget bör användas för att analysera i vilken grad människor kommer till skada i kontakt med produkter och för att arbeta preventivt för att minska risken i framtiden.

European Injury Database (IDB) är en EU-databas som innehåller standardiserad gränsöverskridande data om externa orsaker och omständigheter av skador som undersökts och behandlats på sjukhusens akutmottagningar. Databasen innehåller unik information om externa skadeomständigheter som behövs för evidensbaserade förebyggande åtgärder. I Sverige är Socialstyrelsen utsedd myndighet för att samla in uppgifter till databasen. 2018 pausades inrapporteringen i och med att EU:s dataskyddsförordning (GDPR) började tillämpas. Socialstyrelsen ansåg att det inte gick att samla in personuppgifter mot bakgrund av det nya regelverket. Sedan 2018 saknas således sådan svensk statistik i databasen.

Tidigare inrapportering av uppgifter till Socialstyrelsen byggde på att det fanns ett uttryckligt samtycke från patienterna. Socialstyrelsen ansåg att det saknades en rättslig grund för personuppgiftsbehandlingen enligt GDPR. Socialstyrelsen har sedan 2020 ett regeringsuppdrag som innebär att föreslå de författningsändringar som saknas för att kunna återuppta arbetet med inrapporteringen till IDB. Uppdraget ska slutredovisas efter årsskiftet 2021/2022.

EU-projektet med databasen har fortsatt efter 2018. Vissa medlemsstater har fortsatt rapportera och EuroSafe och IDB Advisory Board som arbetar med projektet uppmanar de medlemsstater som har upphört med sin rapportering att återuppta arbetet. För svensk marknadskontroll vore det av stort värde att åter få tillgång till skadestatistiken. Sådan statistik bidrar till ett bättre underlag och förbättrar myndigheternas arbete med riskanalys. Det vore således värdefullt för marknadskontrollmyndigheterna om rättsliga hinder kan undanröjas så att arbetet med IDB-databasen kan återupptas.

3.4.5 Övrigt

En annan faktor som kan vara en risk och därmed utgöra en urvalsfaktor är det glapp som kan finnas mellan de krav som direktiv och förordningar ställer upp och de provpunkter som tillämpas av anmälda organ vid bedömning av överensstämmelse. Urvalet handlar då om varken typ av ekonomisk aktör eller produkt utan om vilka provpunkter som ska tillämpas vid en marknadskontroll med provning. En tillverkare ska endast tillhandahålla produkter som stämmer överens med lagstiftningen men kan ändå på goda grunder sätta produkter på marknaden mot bakgrund av att de är bedömda av ett anmält organ men som i en sådan situation eventuellt inte uppfyller kraven.

3.5 Tullverkets riskprofilering

När Tullverket stoppar en sändning från tredjeland som misstänks innehålla farliga produkter eller produkter som inte uppfyller kraven i den harmoniserade unionslagstiftningen tar Tullverket kontakt med berörd marknadskontrollmyndighet. För att förhindra att dessa produkter kommer in i landet arbetar Tullverket riskbaserat i samarbete med marknadskontrollmyndigheterna.

Tullverket medverkar i kontrollinsatser, både nationella och internationella, och kan agera utifrån både intern och extern riskinformation från bl.a. marknadskontrollmyndigheter, andra myndigheter, tullmyndigheter i andra medlemsstater och Europeiska kommissionen. Tullverket ingår i informationsutbytesystem med andra medlemsstater och arbetar kontinuerligt med att förbättra och effektivisera sin selekteringsförmåga.

Foto: Melker Dahlstrand

4. Mål och prioriterade områden

I enlighet med artikel 13.2 b) i EU:s marknadskontrollförordning ska den nationella strategin omfatta de områden som medlemsstaterna identifierar som prioriterade för tillämpningen av harmoniserad unionslagstiftning. För Sverige är det centralt med en effektiv, ändamålsenlig och kostnadseffektiv marknadskontroll. En enhetlig tolkning och efterlevnad av den harmoniserade unionslagstiftningen gynnar ekonomiska aktörer och slutanvändare samt bidrar till ökad tillväxt genom en bättre fungerande inre marknad. Det ger samtidigt en hög skyddsnivå för att allmänintressen som t.ex. hälsa, säkerhet och miljöskydd ska garanteras. Vidare bör

myndigheternas arbete på marknadskrollområdet beakta även jämställdhet och tillgänglighet.

Sverige har som beskrivits en decentraliserad organisering av marknadskroll med ett flertal myndigheter som ansvarar för genomförandet av marknadskroll. Marknadskroll bedrivs inom en rad sektorer med en stor mängd produkter att kontrollera. Marknadskrollområdet regleras av omfattande harmoniserad unionslagstiftning. Ansvar för de över 70 olika EU-rättsakter med kompletterande nationell lagstiftning är fördelat mellan marknadskrollmyndigheterna. Myndigheternas marknadskrollansvar varierar och de bedriver marknadskroll i olika utsträckning.

Den nationella strategins syfte är att främja ett konsekvent, övergripande och samlat tillvägagångssätt för marknadskroll och för tillämpningen av harmoniserad unionslagstiftning i Sverige. Marknadskrollen ska tillse att säkra produkter tillhandahålls och att ekonomiska aktörer kan verka på lika villkor på den inre marknaden. De berörda myndigheterna har därför enats om tre mål för att stärka den svenska marknadskrollen: effektivare kontroll, utökad samarbete och ökad kunskap. I syfte att uppnå dessa har ett antal prioriterade områden identifierats.

De prioriterade områdena är huvudsakligen av horisontell karaktär och berör samtliga myndigheter om än i olika utsträckning. De prioriterade områdena har identifierats med hjälp av en analys av tillgänglig information om icke-överensstämmande produkter, riskbaserade metoder, marknadstrender och marknadsanalys m.m. De prioriterade områdena ligger till grund för marknadskrollmyndigheternas planerade verksamhet i de årliga programmen för marknadskroll.

4.1 Effektivare kontroll

4.1.1 Utveckling av omvärldsbevakning och marknadsanalys

De utmaningar som de berörda myndigheterna ställs inför i en föränderlig omvärld och med en snabb teknikutveckling kräver en god omvärldsbevakning och marknadsanalys. Det finns utrymme för förbättringar avseende marknadskrollmyndigheternas arbete med omvärldsbevakning och marknadsanalys. Samtliga myndigheter bedriver omvärldsbevakning men det sker inte alltid på ett strukturerat eller systematiskt sätt.

Det är prioriterat att förbättra de berörda myndigheternas omvärldsbevakning och marknadsanalys. Marknadskontrollrådet tog 2014 fram en promemoria om hur myndigheterna ska arbeta med dessa frågor. En prioritering under 2022 är att promemorian ses över.

4.1.2 Effektivare kontroll av e-handel

E-handel medför utmaningar för marknadskontrollmyndigheterna när det gäller skyddet av slutanvändarnas hälsa och säkerhet mot produkter som inte överensstämmer med kraven. Därför bör de berörda myndigheterna säkerställa att deras marknadskontroll är organiserad på ett lika effektivt sätt avseende produkter som säljs online som på annat sätt.

Återkommande kontroll av marknadsplatser online visar att majoriteten av de produkter man valt att kontrollera brister i efterlevnad av grundläggande krav om hälsa, säkerhet och miljö.¹⁵ I vissa fall har de kontrollerade varorna visat sig vara direkt farliga att använda med risk för skada på person och egendom. Marknadskontrollinsatser bör riktas mot import från tredje land. Det är således av stor vikt i detta sammanhang att ha ett väl fungerade samarbete mellan marknadskontrollmyndigheterna och Tullverket.

Den ökade e-handeln och ökning av produkter som säljs online medför större mängd data att gå igenom för marknadskontrollmyndigheterna. Det är resurs- och tidskrävande att identifiera produkter. För att kunna arbeta mer effektivt och proaktivt för att hindra att bristfälliga varor tar sig in på den inre marknaden krävs bättre verktyg. I takt med teknikutvecklingen skapas även nya verktyg för marknadskontroll. Marknadskontrollmyndigheterna bör tillse att medarbetare som utövar marknadskontroll har till sitt förfogande alla relevanta verktyg som utvecklas. Det innebär också att medarbetarna måste ha tillräcklig kunskap och utbildning på området för att kunna tillämpa nya verktyg fullt ut. En effektivare marknadskontroll genom användande av bättre verktyg skapar också bättre förutsättningar för lika konkurrensvillkor för de företag som uppfyller kraven.

Myndigheterna bör verka för att de rättsakter som berör e-handel som förhandlas för närvarande liksom framtida sådana i så stor utsträckning som möjligt skapar tydlighet i ansvarsfrågan, ökar spårbarheten och möjligheterna att kontakta de ekonomiska aktörerna. Detta gäller i synnerhet marknadsplatser online och att undanröja de svårigheter som idag

---

¹⁵ Se t.ex. rapport "Privatimportens faror" från Sveriges Konsumenter och Elsäkerhetsverket, [rapport-privatimport.pdf \(sverigeskonsumenter.se\)](#) och Kemikalieinspektionens rapport "Tillsyn 5/21: E-handel 2020 – Kontroll av bekämpningsmedel, kemiska produkter och varor som säljs via e-handel - Kemikalieinspektionen"

förekommer på den inre marknaden att nå eller finna de ansvariga ekonomiska aktörerna. Trenden med s.k. dropshipping som ökat kraftigt under pandemin är också ett område som det behöver fokuseras på. Problematiken bör uppmärksammas på EU-nivå för att få till stånd en mer ändamålsenlig reglering på området.

Då medvetenheten hos konsumenter behöver öka om e-handel och dess risker behöver myndigheterna fortsätta att informera på sina webbplatser, i sociala medier och på andra sätt. Detsamma gäller information till nya ekonomiska aktörer då det kan finnas okunskap om gällande regler hos dessa.

4.1.3 Förbättrad metodutveckling

Sedan den 16 juli 2021 finns ett nytt regelverk genom EU:s marknadskontrollförordning som erbjuder nya möjligheter för marknadskontrollmyndigheterna att utföra marknadskontroll på ett mer effektivt sätt. EU:s marknadskontrollförordning är en förordning av delvis blandad karaktär. Det innebär att utrymmet för nationell reglering är något större än vad som vanligtvis är fallet vid EU-förordningar och att förordningen förutsätter viss nationell reglering för att den ska kunna tillämpas effektivt i Sverige.¹⁶

När anpassningarna till EU:s marknadskontrollförordning har genomförts förväntas samtliga marknadskontrollmyndigheter kunna tillämpa förordningen fullt ut, t.ex. vad gäller alla de befogenheter och sanktioner som möjliggörs av EU:s marknadskontrollförordning. Parallellt pågår även förhandlingar om andra EU-regelverk som berör marknadskontroll såsom AI-förordningen, produktsäkerhetsförordningen m.m. Mot den bakgrunden finns ett behov av att gemensamt arbeta med metodutveckling inom svensk marknadskontroll.

Utvecklingen av ny teknik och nya verktyg för marknadskontroll kräver att marknadskontrollmyndigheterna utbyter erfarenheter och gemensamt utvecklar arbetssätt om hur man bäst nyttjar de nya verktygen. Teknikutvecklingen pågår kontinuerligt och i snabb takt. Det krävs gemensamma ansatser och erfarenhetsutbyte mellan de berörda myndigheterna för att kunna uppnå en effektiv marknadskontroll. Det är därför ett prioriterat område för marknadskontrollmyndigheterna att arbeta med metodutveckling och framtagande av effektiva metoder avseende hur

---

¹⁶ Betänkandet "Enhetlig och effektiv marknadskontroll" (SOU 2020:49), s. 341.

kontrollen ska genomföras. Marknadskontrollrådet kan skapa tillfälliga arbetsgrupper som kan arbeta med metodutveckling inom olika områden.

För att marknadskontrollen ska få större effekt på den inre marknaden och undanröja snedvriden konkurrens bör arbetet inom metodutveckling också ske gemensamt med andra medlemsstater. Metodutveckling kan ske inom de olika AdCo-grupperna och genom deltagande i EU-projekt, t.ex. Joint Actions. Det är således även prioriterat att stärka det gränsöverskridande samarbetet inom metodutveckling.

4.1.4 Anpassning till ny teknik

Ett ökande antal produkter innehåller olika former av ny teknik, såsom säkerhetssystem, styrsystem för sammansatta maskiner, självkörande fordon och kollaborativa robotar. De nya produkterna ställer ökade krav på kompetens hos tillverkare, användare och myndigheter. Produkterna kan också ändras under livstiden då produkterna kan innehålla artificiell intelligens (AI) som är självlärande.

AI är ett område som är prioriterat att skapa ökad kunskap om. Det krävs bl.a. utbildningsinsatser för de berörda myndigheternas medarbetare. Det behövs också tas fram rutiner och arbetssätt för marknadskontroll av sådana produkter. Vidare behöver myndigheterna verka för att klargörande regler på området utformas på lämpligt sätt, exempelvis i remissvar och andra sammanhang som kan påverka lagstiftningens utformning.

Det är prioriterat att marknadskontrollmyndigheterna samarbetar kring dessa utmaningar. Myndigheterna kan utbyta erfarenheter, tipsa varandra och diskutera bästa praxis i dessa frågor. Framöver bör även aktuella frågor och utmaningar på området lyftas i Marknadskontrollrådet. Det skulle kunna bli aktuellt att forma en arbetsgrupp under rådet för att kartlägga hur myndigheterna bäst arbetar med frågorna i praktiken. Vidare bör marknadskontrollmyndigheterna aktivt bedriva omvärldsbevakning och marknadsanalys som särskilt avser området ny teknik för att kunna hantera utmaningarna och ha kunskap om de krav som ställs.

Foto: Dose Media

4.2 Utökat samarbete

4.2.1 Utökat samarbete med Tullverket

Produkter som omfattas av unionsrätten och som ska hänföras till tullförfarandet för övergång till fri omsättning ska vara föremål för kontroller som utförs av Tullverket. I enlighet med artikel 25.3 i EU:s marknadskontrollförordning ska Tullverket utföra dessa kontroller på grundval av riskanalyser i enlighet med artiklarna 46 och 47 i förordning (EU) nr 952/2013 och i förekommande fall på grundval av den riskbaserade metod som avses i artikel 11.3 andra stycket i EU:s marknadskontrollförordning.

För samtliga berörda marknadskontrollmyndigheter är det prioriterat att utöka samarbetet med Tullverket. En allt större del av de produkter som når konsumenter i Sverige kommer från länder utanför EU. En stor andel av små och mellanstora företag som importerar har dessutom generellt en låg kunskap om rådande regelverk men även om produkternas egenskaper avseende säkerhet.

För att arbeta effektivt med importörerna är det för marknadskontrollmyndigheterna av stor vikt med dokumentkontroller och ett välfungerande tullsamarbete. Tullverket kontaktar marknadskontrollmyndigheterna om myndigheten har skäl att tro att de påträffade produkterna inte överensstämmer med tillämplig unionsrätt eller att de utgör en risk. Marknadskontrollmyndigheter kan genom samarbete

med Tullverket få fram listor på import, varefter marknadskontrollinsatser kan ske.

I den permanenta gruppen för samarbete, Forum för tullrelaterade frågor (Tullforum), diskuteras såväl praktiska som teoretiska frågor. Ytterligare förbättringar som syftar till ett utökat samarbete med Tullverket kommer att lyftas i forumet. Vidare kan gemensamma kontrolloperationer planeras och en ökning av det operativa samarbetet är prioriterat.

4.2.2 Utökat samarbete med markandskontollmyndigheterna

Sveriges decentraliserade organisering av genomförandet av marknadskontroll kräver en god samordning och samverkan mellan myndigheter. De berörda myndigheterna samverkar i viss utsträckning med andra marknadskontrollmyndigheter, se avsnitt 2.2.5. Naturliga områden för samverkan är exempelvis områden där flera myndigheter ansvarar för olika aspekter inom samma regelverk.

Den situation som uppstod under covid-19-pandemin med brist på skyddsutrustning är ett exempel på en situation som krävde ännu mer samordning och samverkan än i vanliga fall.¹⁷ Det fanns en stor efterfrågan på klagörande information i olika frågor från externa håll. Från de berörda myndigheterna framhölls att det fanns svårigheter att dela information och det saknades gemensamma arbetsytor mellan myndigheter. Behovet av lämpliga arbetsytor mellan myndigheterna avser både informationsspridning mellan myndigheter och att kunna arbeta fram gemensamma skrivelser. Det skulle också öka myndigheternas möjligheter till att kunna gå ut med uppdaterad, korrekt och liktydig information. Swedac föreslår i sin rapport *"Samordning av marknadskontroll under covid-19-pandemin"* att det bör ses över vilka möjligheter till gemensamma arbetsytor som kan genomföras mellan myndigheter med beaktande av gällande sekretessregler och andra eventuella hinder.¹⁸ Det är ett prioriterat område att ytterligare förbättra informationsutbytet mellan berörda myndigheter. Samordning och samverkan mellan myndigheter fungerar bättre ju bättre kännedom det finns om varandras olika ansvarsområden och roller. Det är också viktigt att arbetet inte är personbundet utan att det finns funktioner som tar hand om frågeställningarna. Under pandemin framkom att en förbättringsåtgärd skulle kunna vara att definiera rollen för de berörda myndigheternas ledamöter i

---

¹⁷ Swedacs rapport *"Samordning av marknadskontroll under covid-19-pandemin"* REP 21:2, 2021-05-31, avseende regeringsuppdrag dnr UD2020/18968 (delvis), UD2020/19024.

¹⁸ Swedacs rapport *"Samordning av marknadskontroll under covid-19-pandemin"* REP 21:2 s. 31, 2021-05-31, avseende regeringsuppdrag dnr UD2020/18968 (delvis), UD2020/19024.

Marknadskontrollrådet, vilket idag inte är tydligt. Rollen bör definieras i Marknadskontrollrådets arbetsordning. Marknadskontrollrådets sekretariat kommer att prioritera att ta fram ett förslag till en ny arbetsordning under 2022, vilken därefter ska beslutas av Marknadskontrollrådet. En sådan definierad roll kan leda till förbättrad samverkan både under normala förutsättningar som under kris.

Flera marknadskontrollmyndigheter anser att Sveriges decentraliserade organisering av marknadskontroll fungerar bra.¹⁹ Det har framhållits att det finns expertkunskap på myndigheterna och att det är svårt att ändra systemet. Dessa marknadskontrollmyndigheter påpekar dock att det kräver bra samverkan och att det ibland kan leda till att personer och företag blir hänvisade vidare. Några marknadskontrollmyndigheter har pekat på produktområden som innebär viss otydlighet, t.ex. där flera myndigheter delar ansvar för samma regelverk. Det har framhållits att marknadskontrollansvaret kan förtydligas ytterligare. Under pandemin har i vissa fall ärenden skickats runt och samverkansformerna fanns inte sedan tidigare. Det har dock förklarats bero på gränsdragningen mellan lagstiftningen och produktområdena snarare än strukturen med decentraliserad organisering av marknadskontroll. Externa aktörer har angett att det är mycket gråzoner och att det kan bli för många inblandade, vilket gör det lätt för en myndighet att säga att det inte är deras ansvar.

Marknadskontrollrådet är ett forum som kan utbyta information och som också kan skapa tillfälliga arbetsgrupper. Det skulle kunna ske i större utsträckning och med extra möten vid behov. Arbetsgrupperna kan ta fram vägledning, gemensamma skrivelser och arbeta med metodutveckling inom olika områden. Det nya uppdraget som centralt samordningskontor som Swedac har fått permanent från den 16 juli 2021 bidrar också till en mer samordnande funktion för en effektivare marknadskontroll i Sverige och inom EU.

4.2.3 Utökad samarbete med andra medlemsstater

Det gränsöverskridande samarbetet är en nödvändighet för en rättvis konkurrens och att säkra produkter i överensstämmelse med den harmoniserade unionslagstiftningen tillhandahålls på den inre marknaden. De berörda myndigheternas samarbete med andra medlemsstater redovisas i avsnitt 6. Samarbetet med andra medlemsstater är ett prioriterat område för

---

¹⁹ Swedacs rapport "Samordning av marknadskontroll under covid-19-pandemin" REP 21:2 s. 26 f, 2021-05-31, avseende regeringsuppdrag dnr UD2020/18968 (delvis), UD2020/19024.

de svenska marknadskontrollmyndigheterna och Tullverket. De kommande åren kommer gemensamma projekt fortsatt bedrivas. Vidare behöver samarbetet förbättras och fördjupas.

EU:s marknadskontrollförordning och det nya centrala samordningskontoret möjliggör en förbättrad och mer strukturerad samordning av marknadskontroll såväl nationellt som gentemot EU:s institutioner och andra medlemsstater. Det centrala samordningskontoret ger ökade möjligheter att driva svenska marknadskontrollfrågor och påverka arbetet på EU-nivå, bl.a. genom unionsnätverket för produktöverensstämmelse (EUPCN). Det centrala samordningskontorets arbete kräver en god dialog med de berörda marknadskontrollmyndigheterna och Tullverket. De kommande åren kommer det centrala samordningskontoret ytterligare utveckla sitt arbete och aktivt driva svenska ståndpunkter avseende marknadskontroll i unionsnätverket, gentemot Europeiska kommissionen och andra medlemsstater.

Det är en prioritet för marknadskontrollmyndigheter att fortsätta delta och driva gemensamma projekt samt initiera ytterligare projekt inom EU. Genom att medverka till en effektiv marknadskontroll inom EU bidrar de svenska marknadskontrollmyndigheterna till att tillse att bristfälliga produkter hålls borta från den inre marknaden. Vidare kan ett sådant samarbete medföra att produkter som når den svenska marknaden redan är kontrollerade och den inre marknaden gynnas i sin helhet.

En annan prioritet för marknadskontrollmyndigheter är att delta i EU-projekt, s.k. Joint Actions, vilka finansieras av Europeiska kommissionen och som kan genomföras av AdCo-grupper. Andra prioriterade samarbeten avser gränsöverskridande projekt inom metodutveckling. Genom att flera medlemsstater deltar genererar projekten en större effekt. De berörda myndigheterna efterfrågar här ökad EU-finansiering samt administrativt stöd från Europeiska kommissionen, vilket bör lyftas i alla relevanta sammanhang.

4.3 Ökad kunskap

4.3.1 Utbildnings- och informationsinsatser

Marknadskontroll omfattar även viss förebyggande verksamhet. Förutom att kontrollera produkter som tillhandahålls på marknaden ingår även andra förebyggande åtgärder som syftar till att produkter ska uppfylla gällande krav. Viktiga delar är informationsgivning och erfarenhetsutbyte. Det kan

t.ex. vara riktade kampanjer mot målgrupperna barn och unga, äldre och andra sårbara grupper m.m.

Utbildningsinsatser är ett prioriterat område för de berörda myndigheterna. Det handlar om utbildning och informationsinsatser till marknadens ekonomiska aktörer. De berörda myndigheterna utför kontinuerligt informations- och utbildningsinsatser inom respektive sektor, vilket de kommer att fortsätta med framöver. Marknadskontrollområdet innehåller många facktermer som kan vara svåra att förstå för allmänhet, media och nya ekonomiska aktörer. Det bör således alltid finnas enkel och tydlig information tillgänglig på de berörda myndigheternas och Marknadskontrollrådets webbplatser. Därigenom förebygger myndigheter problem, undviker onödig belastning och underlättar för bl.a. ekonomiska aktörer att göra rätt.

Vidare är det prioriterat med utbildningsinsatser för de berörda myndigheternas medarbetare. De berörda myndigheterna bör säkerställa att myndighetens medarbetare internt har den kunskap som krävs för att använda systemet ICSMS. Medarbetarna måste även ha tillräcklig kunskap och utbildning på området för att kunna tillämpa nya verktyg fullt ut, hålla sig uppdaterade om förändringar och nya krav som ställs. Det är viktigt att myndigheterna verkar för att medarbetarna får möjlighet att delta på relevanta seminarier och utbildningar.

4.3.2 Öka kunskapen hos barn och unga

Ett område som kommer att vara prioriterat framöver är insatser för att öka kunskapen hos barn och unga om produktsäkerhet i fråga om produkter som används av barn och unga liksom hos föräldrar och andra vuxna i barn och ungas närhet. I fråga om produkter för vilka barn och unga inte utgör den primära målgruppen, men som likväl har en inverkan på deras levnadsmiljö (exempelvis byggprodukter), kommer prioriteringen att vara på informationsinsatser till vuxna för att de ska kunna göra informerade val av lämpliga produkter.

Marknadskontrollmyndigheterna ser att barn och unga är en kategori som återkommer i olycksstatistiken. Barnrelaterade produkter kommer också att vara ett prioriterat område.

Unga använder elektriska produkter som andra har köpt men de är också konsumenter. Inom elsektorn kommer det att vara en prioritet att höja

medvetenheten hos barn och unga. Barn har stor inverkan på vuxnas beteende och är morgondagens konsumenter och ekonomiska aktörer.

5. Planerade aktiviteter inom marknads kontroll

Den tillsynsverksamhet som planeras i syfte att minska den bristande överensstämmelsen inom de områden som identifieras som prioriterade, inbegripet, i förekommande fall, de miniminivåer för kontroller som förutses för kategorier av produkter som har hög nivå av bristande överensstämmelse ska i enlighet med artikel 13.2 c) i EU:s marknadskontrollförordning anges i den nationella strategin.

I avsnittet redogörs för planerade aktiviteter inom marknads kontroll hos de berörda myndigheterna. Den nationella strategin omfattar en fyraårsperiod. Det ligger i sakens natur att de berörda myndigheterna saknar detaljerade uppgifter avseende planerad marknads kontroll för så många år framåt. Vidare kan planerade aktiviteter komma att behöva planeras om eller ändras utifrån tillkommande omständigheter. Under avsnitt 5.1 anges de berörda myndigheternas planerade marknads kontroll utifrån fokusområden per myndighet och på ett övergripande plan. Därefter redovisas planerade horisontella aktiviteter i avsnitt 5.2.

5.1 Planerad marknads kontroll

Arbetsmiljöverket

(Sektorerna 4, 7, 9 och 13, se bilaga 2)

Arbetsmiljöverkets verksamhet utgår från den strategiska verksamhetsplan för 2022-2025 som har ett starkt fokus på genomförandet av regeringens arbetsmiljöstrategi som faller inom myndighetens uppdrag och hur myndigheten ska bidra till de jämställdhetspolitiska målen. I den strategiska verksamhetsplanen pekar Arbetsmiljöverket på fem utvecklingsområden och marknads kontrollaktiviteterna utgår från två av dem nämligen:

- ett hållbart arbetsliv – alla ska kunna, orka och vilja jobba ett helt arbetsliv
- ett tryggt arbetsliv – ingen ska riskera liv eller hälsa på grund av jobbet.

De övergripande strategiska målen för marknads kontrollen är att Arbetsmiljöverket har:

- en rättssäker och effektiv marknadskontroll samt
- ett väl utvecklat samarbete med andra marknadskontrollmyndigheter, både nationellt och internationellt.

I den årliga verksamhetsplaneringen är, förutom Arbetsmiljöverkets strategiska verksamhetsplan för 2022-2025, den systematiska omvärldsbevakningen och marknadsanalysen en grund för planerade marknadskontrollaktiviteter.

För att bli rättssäkra och effektiva behöver myndigheten till en början fokusera på att fastställa en ny marknadskontrollprocess som är anpassad till EU:s marknadskontrollförordning.

De kommande årens marknadskontrollaktiviteter planerar Arbetsmiljöverket att genomföra främst inom de prioriterade områdena effektivare kontroll av e-handel och anpassning till ny teknik samt delta i projekt som är gemensamma med andra länder. Det är både informationsinsatser och marknadskontroll främst i form av dokumentationskontroller inom fokusområdena personlig skyddsutrustning och maskiner.

Vilka produkter som prioriteras sker utifrån omvärldsbevakningen och produkternas risknivå och redovisas på en mera detaljerad nivå i marknadskontrollprogrammet som uppdateras årligen.

Boverket

(Sektorerna 5, 10 och 11, se bilaga 2)

Med hjälp av utvecklade arbetsrutiner kommer Boverket att fortsätta arbetet med marknadskontroll av byggprodukter, vissa hissar eller säkerhetskomponenter till hissar samt av delsystem och säkerhetskomponenter till linbaneanläggningar. Boverket kommer att prioritera reaktiv marknadskontroll inom samtliga sektorer men kommer att utföra vissa proaktiva insatser avseende harmoniserade byggprodukter, i synnerhet inom de byggproduktområden där regelefterlevnaden upplevs vara låg. Målet med marknadskontrollen är att stärka tilltron till prestandadeklarerade och CE-märkta byggprodukter. Arbetet kommer också att fokuseras på gemensamma insatser med andra länder som är anslutna till den inre marknaden. Detta för att utbyta information, kompetens och metoder för marknadskontroll på byggprodukter för att på så vis förbättra kompetensen inom området.

Längre fram ser Boverket ett behov av att följa upp tidigare avslutade marknadskontrollprojekt. En sådan uppföljning skulle kunna visa på huruvida marknadskontrollen gett effekt på hela eller enbart delar av marknaden och om vidare åtgärder från Boverket behövs.

Elsäkerhetsverket

(Sektorena 3, 13, 16, 18, 19 och 20, se bilaga 2)

Elsäkerhetsverket arbetar aktivt med omvärldsbevakning, vilket också styr hur myndigheten använder sina resurser. Nya produkter och marknadstrender kommer så fort att det inte är möjligt att planera långt i förväg utan marknadskontrollen måste bygga på en aktiv omvärldsanalys. Samtidigt ska en del av marknadskontrollen göras på ett sådant sätt att de ekonomiska aktörerna uppfattar att det finns en reell möjlighet bli föremål för en kontroll. Detta för att motivera de ekonomiska aktörerna att göra rätt.

De kommande åren planerar Elsäkerhetsverket att genomföra följande:

- information till barn och unga om farorna med el;
- marknadskontroll med fokus på lågprishandel i syfte att kartlägga brister och tydliggöra olika ekonomiska aktörers ansvar;
- riktade marknadskontrollprojekt mot produkter för energieffektivisering (bl.a. LED-lysrör, elbilsaddare, optimerare och växelriktare);
- undersökning i syfte att kartlägga konsumenternas köpmönster samt ge fördjupad kunskap om konsumenternas köpvanor och inköpskanaler;
- riktad information till konsumenter om rättigheter och skyldigheter vid köp av elektriska produkter;
- webbutbildning för ekonomiska aktörer i syfte att öka kunskapen om regelverket;
- framtagande av självskattningsformulär för ekonomiska aktörer i syfte att öka företagens kunskap om regelverket;
- utveckling av information på webbplatsen om cirkulär ekonomi i syfte att sprida kunskap om risker, rättigheter och skyldigheter i samband med handel med elektriska produkter och
- undersökning av andelen företag som känner till sina skyldigheter vid import av elektriska produkter.

Energimyndigheten

(Sektorerna 23 och 24, se bilaga 2)

Energimyndigheten planerar insatser på området för uppvärmningsprodukter och samarbete inom ramen för EU-projektet EEPLIANT3. I de produktspecifika arbetspaketen görs kontroller av webbutiker, databasen EPREL, dokumentation enligt energimärkning, dokumentation enligt ekodesign samt provning.

Energimyndigheten deltar i Europeiska kommissionens kampanj för provningar kopplat till ekodesign och enerimärkning och planerar att fortsätta med arbetet. Det kan komma att utföras provningar på fler produkttyper än de som nu avses i arbetet.

Myndigheten planerar även olika insatser gällande produkt databasen EPREL, såsom t.ex. att säkerställa att alla modeller finns registrerade, kontroll att all dokumentation finns tillgänglig och utveckling av interna metoder för användandet av EPREL för olika syften.

Vidare planerar Energimyndigheten fortsatta kontroller av energimärkning och produktinformation vid försäljning online samt informations- och kommunikationsinsatser.

Folkhälsomyndigheten

(Sektor 36, se bilaga 2)

Det övergripande målet med den svenska tobakspolitiken är att minska tobaksbruket och förhindra att unga börjar använda tobak. All tobak och liknande produkter som står under Folkhälsomyndighetens tillsyn och marknadskontroll har beroendeframkallande egenskaper och kan utgöra en allvarlig risk för människors hälsa. Tobakens och nikotinets skadeverkningar kan minskas genom ett brett förebyggande arbete samt genom tillsyn och marknadskontroll av tobaksvaror och liknande produkter på den svenska marknaden.

Ett utökat marknadskontrolluppdrag kommer att kräva mer resurser när det gäller informationsinsatser riktade mot berörda ekonomiska aktörer bland annat i syfte att öka deras kunskap om det nya regelverket.

Folkhälsomyndigheten kommer att fortsätta kontrollera produkter som säljs via nätet. Eftersom många nya tobaksvaror kommer att omfattas av

marknadskontrollen kommer det finnas behov att utveckla samarbetet med Tullverket.

Kemikalieinspektionen

(Sektorerna 3, 21, 22, 29 och 31, se bilaga 2)

Kemikalieinspektionen arbetar aktivt med omvärldsbevakning, vilket också styr hur myndigheten använder sina resurser. Den höga och snabba omsättningen på marknaden med nya varor och produkter som snabbt blir en trend gör att marknadskontrollen måste anpassas därefter.

Kemikalieinspektionen planerar marknadskontroll avseende följande områden:

- e-handelsföretag och marknadsplattformar i samverkan med övriga nordiska länder;
- konsumentprodukter som i hög grad säljs via nätet, exempelvis hobbyprodukter;
- varor och produkter som ofta haft brister vid tidigare insatser, exempelvis hemelektronik;
- utökad satsning på analyser av innehållet i kemiska produkter och bekämpningsmedel;
- varor och produkter från branscher med låg kunskap om kemikalielagstiftningen och
- bred regional tillsyn med fokus på företag som importerar och tillverkar kemiska produkter.

Kemikalieinspektionen planerar också att utveckla samarbetet med Tullverket. Vidare planerar Kemikalieinspektionen fortsatt EU-samarbete inom ramen för tillsynsnätverket Forum inom några områden (REF-10 Integrerad tillsyn (kontroll av produkter som omfattas av flera lagstiftningar) och REF-11 Tillsyn av säkerhetsdatablad).

Konsumentverket

(Sektorerna 3, 4, 23, 32 och 33, se bilaga 2)

Konsumentverket planerar sina specifika marknadskontrollinsatser ett år i taget. Verket prioriterar särskilt verksamheten inom sektorerna leksaker och personlig skyddsutrustning. Gemensamt för båda sektorerna är att delar av

arbetet särskilt kommer att avse e-handel och tullsamarbete samt att verksamheten prioriterar risker för barn.

Inom leksaksområdet kommer Konsumentverket att fortsatt fokusera på den pågående strukturförändringen i leksaksbranschen och vidta utbildnings- och samverkansinsatser.

Inom sektorn för personlig skyddsutrustning avser Konsumentverket att fokusera på huvudskydd, produkter som ska skydda mot drunkning eller på annat sätt användas i anslutning till vatten samt varselprodukter. Konsumentverket avser även att fortsatt samverka med andra nordiska myndigheter.

Vad gäller marknadskontrollansvaret för EU-miljömärket kommer endast reaktiv marknadskontroll att bedrivas i samverkan med Miljömärkningsnämnden²⁰. Vad gäller textilmärkning så kommer endast reaktiv marknadskontroll att bedrivas.

Konsumentverket avser att fortsätta arbetet med den skadestatistik som myndigheten tagit fram inom ramen för Konsumentverkets produktskadeundersökning (KPU).

Läkemedelsverket

(Sektorerna 1, 2 och 22, se bilaga 2)

Läkemedelsverkets verksamhetsplanering sker på en årlig basis. På det övergripliga planet ska verkets marknadskontroll leda till relevant effekt utifrån riskbaserat urval och fokus ska vara på det som gör skillnad. Vidare är marknadskontrollen grovt fördelat i proaktiv och reaktiv tillsyn där kontroller av betydelse för människors hälsa prioriteras. Proaktiva insatser i form av kommunikation och information är även ett prioriterat område.

Marknadskontroll avseende 2022 kommer bl.a. att innefatta följande:

- Utveckla och standardisera samarbetet med Tullverket;
- Extra informationsinsatser beträffande de nya regelverken för medicinteknik och tatueringsfärger;
- Marknadskontroll av e-handel;

---

²⁰ <https://www.svanen.se/om-oss/organisation/svenska-miljomarkningsnamnden/>

- Systematisk bearbetning och prioritering av inkomna signaler och omvärldsanalys för anvisning om reaktiv marknadskontroll ska bedrivas;
- Fördjupad proaktiv tillsyn i form av analys av tandblekningsprodukter, kemisk analys av tatueringfärger, kontroll av klass I medicintekniska produkter CE-märkta enligt nya regelverket MDR, kontroll av auktoriserade representanter enligt nya regelverket MDR, kontroll av medicintekniska produkter inom diabetesområdet;
- Hantering av inkomna rapporter om oönskade effekter från kosmetiska produkter och rapporter om olyckor och tillbud från medicintekniska produkter;
- Effektivisera samverkan inom EU kring marknadskontroll/olyckor och tillbud för medicintekniska produkter som är satta på marknaden i flera medlemsländer.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

(Sektorena 6, 8, 14, 15 och 16, se bilaga 2)

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap avser under perioden 2022-2025 att utföra viss proaktiv kontroll. Kontrollen avser främst online- och distansförsäljning genom att vidta dokumentkontroll.

Naturvårdsverket

(Sektorena 21, 27 och 35, se bilaga 2)

Naturvårdsverket avser att under 2022 öka kunskapen om andra myndigheters marknadskontroll och identifiera hur myndigheten på ett effektivt sätt kan arbeta med marknadskontroll och hur detta förhåller sig till myndighetens övriga tillsynsarbete.

Post- och telestyrelsen

(Sektor 19, se bilaga 2)

Post- och telestyrelsen har under de senaste åren ställt om marknadskontrollen till ökat fokus på proaktiv information till bransch och konsument. Detta arbete kommer att fortsätta med målet att det ska vara lättare att göra rätt. Exempel på aktiviteter under de närmaste åren är:

- Lansering av e-utbildning riktad mot de ekonomiska aktörerna. Primärt vänder sig utbildningen till mindre företag med begränsade kunskaper och resurser.
- Återlansering av informationskampanj i sociala medier, riktad till konsumenterna.
- Tydligare information kring regelverket på www.pts.se

Post- och telestyrelsen planerar även att fortsätta kontrollera och utföra provning på ca 30 radioutrustningar per år. Genom ett utökat strategiskt samarbete med Tullverket avser Post- och telestyrelsen också att stoppa mer radioutrustning som inte uppfyller kraven redan vid yttre gräns.

Swedac

(Sektor 17, se bilaga 2)

Swedac kommer att fokusera den planerade kontrollen inom reglerad mätteknik i första hand att innefatta provning av mätinstrument snarare än genom dokumentkontroll. Swedac är av uppfattningen att myndigheten kan finna avvikelser hos produkterna snarare än avvikelser hos de ekonomiska aktörerna.

Transportstyrelsen

(Sektorerna 12, 22, 25, 26, 27, 28 och 34, se bilaga 2)

Marknadskontroll inom området obemannade luftfartygssystem (drönare) är ett nytt område. De produkter som ska kontrolleras finns ännu inte eller är precis på väg ut på marknaden. Den övergripande lagstiftningen inom området trädde i kraft under 2019 och den innehåller allmänna krav för C-klassning av drönare. De harmoniserade standarderna är under utveckling och beräknas bli publicerade under 2022.

Transportstyrelsen befinner sig inför 2022 i en uppbyggnadsfas avseende organisationen för marknadskontroll av drönare. Vidare görs en marknadsanalys för att få en god bild över vilka drönare som finns idag och vilka de ekonomiska aktörerna är. Med hjälp av detta underlag går det lättare att följa utvecklingen och identifiera de produkter och ekonomiska aktörer som kommer vara föremål för kontroll.

Transportstyrelsen har ett befintligt system för mottagande av händelserapporter inom luftfarten, vilket även inkluderar drönare. På detta

sätt kan utomstående rapportera operativa och tekniska avvikelser rörande drönare. En sida på Transportstyrelsens webbplats kommer att tas fram för information om bristfälliga produkter inom drönarområdet. Avsikten är även att denna information kommer göras tillgänglig på sociala medier.

Ambitionen är även att förenkla och främja möjligheten för marknad och allmänhet att anmäla till Transportstyrelsen om brister i produkter. Eftersom marknadskontroll av drönare är ett nytt område behöver en riskmodell byggas upp utifrån de erfarenheter som samlas in. Transportstyrelsen har idag en viss historik och kännedom om befintliga aktörer inom drönarområdet. Eftersom det i nuläget inte finns några produkter inom området som är tillämpliga för marknadskontroll har Transportstyrelsen än så länge inte förutsättningar att genomföra en proaktiv marknadskontroll inom området.

Marknadskontrollen inom drönarområdet för 2022 och de närmaste åren förväntas om möjligt ske i formen av reaktiv marknadskontroll utifrån den information Transportstyrelsen får in om nya produkter på marknaden och klagomål/rapporter om brister på dessa. I övrigt kommer 2022 främst att innefatta inhämtande och förmedling av information inom området.

När det gäller vägområdet avser Transportstyrelsen att genomföra uppföljning av samtliga anmälningar och annan information om produktrelaterade brister som innebär risker för användarna av fordon. Vid behov genomförs provning av produkter kopplat till dessa brister. Transportstyrelsen avser även att genomföra provning av bilar vad gäller avgasemissioner.

På sjöområdet planerar Transportstyrelsen för 2022 kontroll av ett 10-tal ekonomiska aktörer, tillverkare eller behöriga representanter. Under 2023 kommer fokus att ligga på att utvärdera det arbete som genomförts under 2021 och 2022 samt att utveckla en modell för riskbaserad kontroll.

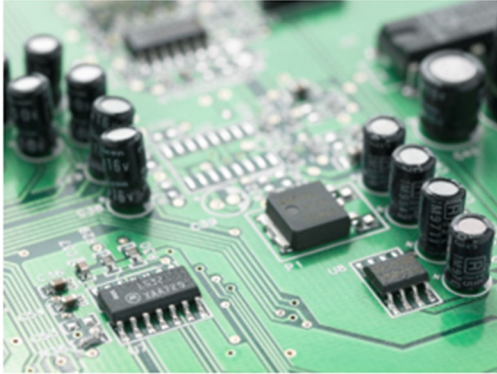

Foto: Michael Jönsson

Foto: Mikael Svensson

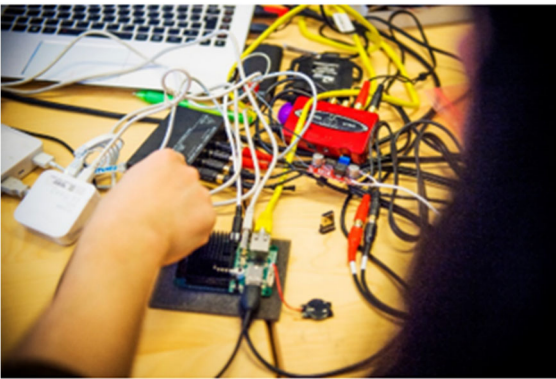

Foto: Simon Paulin

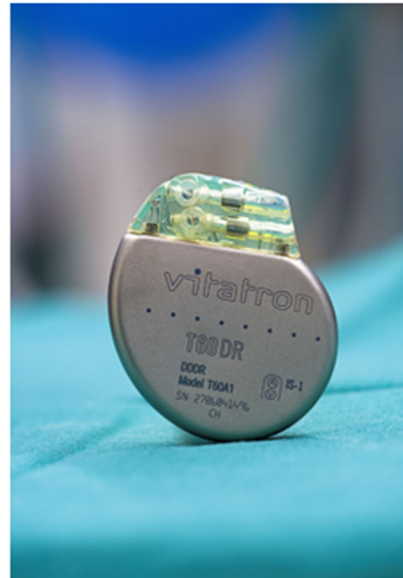

Foto: Lars Lundberg

Foto: Simon Paulin

5.2 Planerade horisontella aktiviteter

5.2.1 Utbildning i it-system

Marknadskontrollmyndigheterna behöver öka sin användning av informations- och kommunikationssystemet ICSMS. I diskussioner kring hur en sådan ökning skulle kunna ske har det nämnts att motivationen skulle öka om systemet kunde användas för framtagande av statistik. Det har i samband därmed efterfrågats hur systemet Kibana kan användas och om det skulle kunna möjliggöra framtagande av statistik. Flera myndigheter har behov av att enkelt få fram sådan statistik för sin rapportering i olika EU-fora. Det bör planeras utbildning i Kibana för marknadskontrollmyndigheternas medarbetare, vilket eventuellt kan ske i samarbete med Europeiska kommissionen.

Vidare hålls kontinuerligt utbildningar nationellt i ICSMS för de berörda myndigheterna. Det planeras ytterligare utbildningsinsatser till såväl nya som mer erfarna användare i ICSMS. Sådana utbildningsinsatser leder till att användandet ökar av det informations- och kommunikationssystem som pekas ut i EU:s marknadskontrollförordning. En gemensam plattform med högre användning medför att marknadskontrollen i EU blir mer enhetlig, effektiv och att kraven som ställs på de ekonomiska aktörerna blir mer likriktade på den inre marknaden.

I egenskap av partner till Europeiska kommissionen i frågor som rör ICSMS avser det centrala samordningskontoret att driva frågor som ytterligare kan förbättra användbarheten i systemet.

5.2.2 Informations- och utbildningsinsatser

På Marknadskontrollrådets webbplats informeras kontinuerligt om frågor som rör marknadskontroll. Webbplatsen riktar sig till ekonomiska aktörer, konsumenter och andra myndigheter. Informationen på webbplatsen bör alltid vara lättläst, korrekt och uppdaterad. Framöver planeras ytterligare informationsinsatser på webbplatsen som syftar till att underlätta för ekonomiska aktörer att göra rätt och höja medvetenheten. Sådana informationsinsatser planeras även i andra kanaler, t.ex. i sociala medier.

E-handelsgruppens planerade aktiviteter framåt avser bl.a. gemensamma kommunikationsinsatser om e-handel för att informera och öka medvetenheten hos konsumenter samt miniseminarier och utbildningar om produktregler.

Vartannat år genomförs också ett event benämnt *"Din produkt, ditt ansvar"* som riktar sig till företag, myndigheter och organisationer, vilka delar med sig av sina erfarenheter och sin kunskap. Eventet anordnas av Marknadskontrollrådet i samarbete med näringslivs- och konsumentorganisationer. Vartannat år hålls även ett seminarium, *"Marknadskontrolldagen"*, som riktar sig till alla som arbetar med marknadskontrollfrågor på de berörda myndigheterna. Ambitionen är att utbyta bästa praxis, erfarenheter och diskutera olika frågor. Formaten för dessa event kommer att ses över.

För närvarande pågår en informationskampanj, *"Fynda säkert"*, som riktar sig till konsumenter. Kampanjen ger tips och råd kring e-handel och vad konsumenter bör tänka på vid köp online. Kampanjen inriktar sig mot olika målgrupper med anpassade budskap. Framöver kommer kampanjen att följas upp och ytterligare informationsinsatser planeras.

Foto: Sofia Sabel

6. Samarbete mellan medlemsstater inom EU m.m.

Handeln är idag global och marknadskontrollmyndigheterna behöver samarbeta över nationsgränserna för att marknadskontrollen ska bli effektiv inom EU. I takt med den ökade e-handeln har inköp av produkter från andra delar av världen utanför EU ökat. Det gränsöverskridande samarbetet är en nödvändighet för en rättvis konkurrens och att säkra produkter i överensstämmelse med den harmoniserade unionslagstiftningen tillhandahålls på den inre marknaden. Sverige lägger stor vikt vid

internationellt samarbete i syfte att utveckla och effektivisera marknadskontrollen.

Det följer av artikel 13.2 d) i EU:s marknadskontrollförordning att den nationella strategin ska omfatta en bedömning av samarbetet med marknadskontrollmyndigheter i andra medlemsstater enligt vad som avses i artikel 11.8 och kapitel VI om gränsöverskridande ömsesidig assistans. I avsnittet redovisas de olika samarbeten som förekommer, hur väl samarbetet fungerar och vad som kan förbättras.

6.1 Unionsnätverket för produktöverensstämmelse

Genom EU:s marknadskontrollförordning inrättades också ett unionsnätverk för produktöverensstämmelse (EUPCN). Nätverkets syfte är att fungera som en plattform för strukturerad samordning och strukturerat samarbete mellan medlemsstaternas tillsynsmyndigheter och Europeiska kommissionen samt att göra marknadskontrollrutinerna enhetliga inom unionen, så att marknadskontrollen blir effektivare. Vidare erbjuder nätverket en plattform för att utbyta sakkunskap och bästa praxis samt att utveckla en gemensam metodik för en effektiv marknadskontroll. Nätverket ska bl.a. bestå av en representant för varje centralt samordningskontor.

Swedac är centralt samordningskontor i Sverige och har ansvaret för att representera en samordnad ståndpunkt från marknadskontrollmyndigheterna och Tullverket. De kommande åren kommer det centrala samordningskontoret ytterligare utveckla sitt arbete och aktivt driva svenska ståndpunkter avseende marknadskontroll i unionsnätverket, gentemot Europeiska kommissionen och andra medlemsstater. Erfarenheten från deltagandet i nätverket hittills är positiv och fortsatt samarbete är av vikt för att stärka marknadskontrollen i EU.

6.2 AdCo-grupper

Flertalet av de berörda marknadskontrollmyndigheterna deltar inom sina respektive sektorer i expertgrupper under Europeiska kommissionen, s.k. AdCo-grupper (grupper för administrativt samarbete). Det följer av artikel 30.2 i EU:s marknadskontrollförordning att AdCo-grupper ska inrättas och av artikel 11.8 följer det att marknadskontrollmyndigheter ska delta aktivt i detta samarbete. Aktiviteten och mötesfrekvensen inom de olika AdCo-grupperna varierar. I grupperna diskuteras bl.a. olika tolkningar, spridning av information och en del utför gemensamma projekt. AdCo-gruppernas arbete bidrar till en enhetlig tillämpning av harmoniserad unionslagstiftning. Några

marknadskontrollmyndigheter har även representanter som är ordförande eller vice ordförande i AdCo-grupper.

AdCo-samarbetet inom leksakssektorn kan förbättras och aktiviteten bör höjas. Framtagandet av en ny standardiseringsbegäran för leksaker har dragit ut på tiden. Europeiska kommissionen har även för långa handläggningstider för skyddsklausulanmälningar. Två befintliga skyddsklausulanmälningar som Konsumentverket har lämnat in är nu mer än fem år gamla. Detta försvårar möjligheterna att upprätthålla en enhetlig marknadskontroll inom unionen och försvårar även den fria rörligheten på marknaden.

6.3 Andra nätverk

Inom kemikaliesektorn finns Forum för informationsutbyte om verkställighet (Forum) som är ett EU-nätverk av myndigheter som ansvarar för verkställigheten av förordningar inom kemikaliesektorn. Deltagande i Forum är obligatoriskt för EU:s medlemsländer. Forums operativa arbete är fördelat på arbetsgrupper som stöds och samordnas av ECHA. Merparten av arbetsgrupperna gäller Forums gemensamma tillsynsprojekt. Projekten är vanligen treåriga och flera projekt kan löpa parallellt. Ett projekt består av en förberedelsefas, en operativ fas samt en rapporteringsfas. Den förberedande fasen ägnas åt att ta fram ett gemensamt arbetsmaterial och checklistor till stöd för enhetlig regel tillämpning inom EU. I många fall ingår även riktade utbildningsinsatser. Den operativa fasen sker inom respektive land. I rapporteringsfasen sammanställs resultaten på EU-gemensam nivå. Resultaten utgör bland annat underlag för framtida åtgärder för kemikaliekontroll.

Energimyndigheten deltar i det EU-gemensamma projektet EEPLIANT 3 (Energy Efficiency Compliant Products). EEPLIANT finansieras av Europeiska kommissionen under ramen för Horizon 2020 och den tredje upplagan är det hittills största projektet inom marknadskontroll i EU, med deltagare från 24 marknadskontrollmyndigheter och fem organisationer från 22 medlemsstater. Projektets syfte är att stärka marknadskontrollen genom koordinerade insatser och de har för Energimyndigheten varit mycket betydelsefulla. Finansieringen, inklusive provningskostnader, har möjliggjort provningar, projektets kommunikation gör marknadskontrollen synlig och de koordinerade insatserna förväntas ge större effekt på produktsegmentet. Utöver det har ett aktivt arbete skett för erfarenhetsutbyte, harmonisering av tolkningar och tillämpningar och för kontakter och vägledningar som används bortom de specifika projekten.

Inom Europa finns ett gott samarbete mellan myndigheter inom sektorn reglerad mätteknik genom organisationen Welmec. Inom sektorn finns möjligheter till ytterligare samarbete. Swedac har precis lämnat in ett förslag till ett samarbetsprojekt (s.k. Joint Action) för vattenmätare. Globalt är Swedac aktiva i International Organization of Legal Metrology (OIML). Det finns även här potential till ytterligare samarbete.

6.4 Gemensamma projekt m.m.

Ett antal myndigheter deltar i olika marknadskontrollprojekt inom EU, t.ex. Joint Actions, inom ramen för organisationen PROSAFE, Coordinated Activities on the Safety of Products (CASP) m.m. I vissa fall finns möjligheter till EU-finansiering.

Transportstyrelsen planerar ett samarbete med andra europeiska marknadskontrollmyndigheter avseende obemannade luftfartygssystem (drönare). Samordning mellan dessa myndigheter kommer att ske, vilket möjliggör större effekt då tillverkarna med störst marknadsandelar kommer från tredje land. Det kommer att främst ske genom AdCo-gruppen för drönare som startats upp och där en gemensam strategi för marknadskontroll på området är under framtagande.

Boverket har inom sin sektor ett nära samarbete med motsvarande marknadskontrollerande myndigheter i andra länder, framför allt Danmark och Norge. Myndigheten bedömer att dagens samarbete fungerar väl.

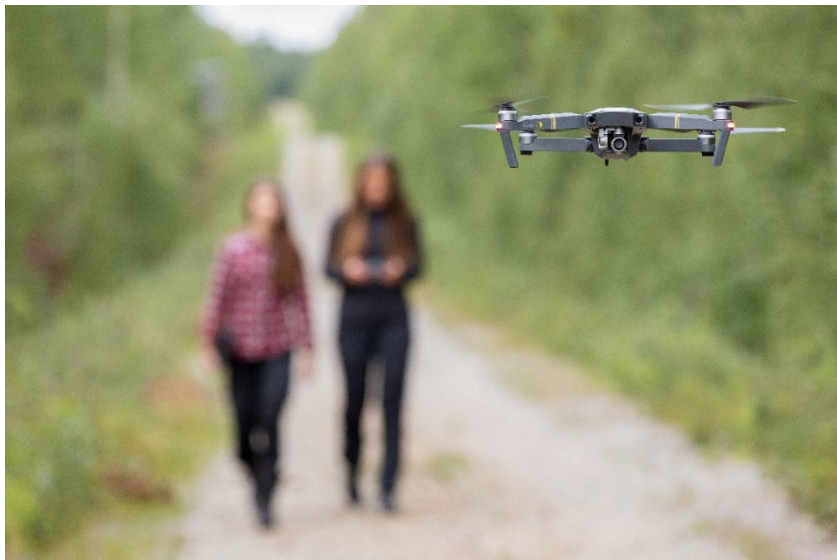

Foto: Calle Bredberg

6.5 Nordiska samarbeten

Elsäkerhetsverket deltar inom sina sektorsområden i olika nordiska samarbeten såsom t.ex. Nordiska samarbetskommittén för ATEX (NKS-ATEX) och Nordiska samarbetskommittén för marknads kontroll (NSS-MK).

Kemikalieinspektionen deltar i en nordisk tillsynsgrupp (NTG) inom ramen för Nordiska ministerrådet. Möten hålls en gång om året där respektive land presenterar utförda tillsynsprojekt och framtida planer. Gemensamma tillsynsprojekt genomförs och utbyte av inspektörer organiseras. Samarbetet fungerar väl.

Nordsyn är en arbetsgrupp under Nordiska ministerrådet där Energimyndigheten deltar och innehar sekretariatet. Samarbetet berör både marknads kontroll och policyutveckling inom ekodesign och energimärkning och övriga deltagare är myndigheter från Danmark, Finland, Norge och Island. För gruppens arbete har strategiska produkter identifierats, där gemensamma nordiska förutsättningar och intressen finns. Gruppen kan ansöka om finansiering av specifika projekt och har t.ex. utfört gemensamma provningar för marknads kontroll, tagit fram informationsmaterial och låtit göra utredningar. Gruppen har återkommande möten där pågående, avslutade och planerade marknadskontrollaktiviteter kan stämmas av och diskuteras.

Swedac är aktiv i ett nordiskt nätverk för utbyte av information och erfarenheter inom mätinstrumentområdet. Swedac har inom ramen för detta nätverk initierat ett nordiskt samarbete för att ta fram rekommendationer för mättekniska krav på laddningsstationer för elektriska fordon då sådan reglering saknas på EU-nivå.

6.6 Tullsamarbeten

Tullverket har ingen direkt samverkan med marknads kontrollmyndigheter i andra medlemsstater. Däremot samverkar Tullverket med tullmyndigheter i andra medlemsstater. Det samarbetet sker på olika sätt, såsom direkt eller indirekt via Europeiska kommissionen eller andra kommunikationskanaler. Resultatet av samverkan kan leda till att varor stoppas och kontrolleras, varpå även berörd svensk marknads kontrollmyndighet blir involverad. Tullverket medverkar även i internationella kontrolloperationer. Målet kan exempelvis vara att stoppa vissa specifika produktkategorier i vissa varuflöden och under en bestämd tidsperiod.

Tullverkets speciella roll i marknadskontrollen innebär att tät samverkan med samtliga svenska marknadskontrollmyndigheter är nödvändig för att kunna utföra uppdraget.

6.7 Övrigt

De berörda myndigheterna deltar även i andra internationella sammanhang. Exempelvis deltar representanter från myndigheterna på olika internationella seminarier, konferenser, workshops och utbildningar m.m.

Inom kemikaliesektorn sprids erfarenhet och goda exempel mellan medlemsstaterna genom utbildningen ”Train the trainers”. Två inspektörer från varje medlemsstat utbildas inom ett eller flera lagstiftningsområden. Deltagande inspektörer utbildar sedan i sin tur kollegor i respektive medlemsstat. Metoden ger snabb spridning av kunskap och erfarenhet och möjliggör en enhetlig tillsyn inom EU. Utbildningen är ofta i överensstämmelse med aktuellt gemensamt tillsynsprojekt.

7. Indikatorer och uppföljning

Samordning av marknadskontrollaktiviteter på EU-nivå kräver regelbunden insamling av tillförlitliga data, bl.a. för att kunna utgöra ett stöd för kommande beslut. Den nationella strategin kommer också att behöva följas upp årligen. I avsnitten nedan anges vad som planeras för att möjliggöra en mer enhetlig redovisning och uppföljning av marknadskontroll.

7.1 Indikatorer

Ett dokument med en mall för insamling av data har tagits fram på EU-nivå. Den 16 juli 2021 antog unionsnätverket för produktöverensstämmelse (EUPCN) ett antal indikatorer för marknadskontroll under förutsättning att synpunkter vid mötet omhändertogs på ett lämpligt sätt i dokumentet. Vid det efterföljande mötet den 24 september 2021 bekräftade nätverket att ändringarna kunde accepteras.²¹

Ursprungligen tog Joint Research Center (JRC) fram en lista med 74 indikatorer. Den beslutade listan innehåller nu 12 indikatorer. Utgångspunkten i arbetet har varit att nyttja befintlig data i informations- och kommunikationssystemet ICSMS i så stor utsträckning som möjligt. Det är dock idag endast delvis möjligt att hämta statistik avseende indikatorerna

---

²¹ Note to the Product Compliance Network, 2021-09-03, Note to the Product Compliance Network, 2021-07-22 och Data collection template 3.0, 2021-07.

från ICSMS. Det diskuteras för närvarande i EUPCN om tidsplan och andra frågor om genomförandet, varför närmare detaljer saknas i nuläget.

Genom ett enhetligt användande av dessa definierade indikatorer kommer insamlingen av data framöver att ge ett bättre underlag och mer tillförlitlig data, vilket behövs för att samordna marknadskontrollaktiviteter på EU-nivå. Den decentraliserade organiseringen av marknadskontroll i Sverige har medfört att de svenska marknadskontrollmyndigheterna arbetar med registrering av data på olika sätt och det saknas en enhetlig struktur. Den statistik som finns tillgänglig är inte harmoniserad mellan myndigheter och sektorer, vilket försvårar möjligheten med att dra slutsatser över den totala marknadskontrollen i Sverige. Det finns därför tydliga skillnader mellan myndigheterna kring hur bl.a. inspektioner och kontroller redovisas såsom förklarats under avsnitt 3.1. Genom att införa ett enhetligt arbetssätt med indikatorer för marknadskontroll i Sverige kommer förbättringar i detta avseende att ske.

7.2 Uppföljning av den nationella strategin

Det anges i 4 b § förordningen (2014:1039) om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn att Swedac ska i egenskap av centralt samordningskontor åtminstone vart fjärde år ta fram och lämna ett förslag till en nationell strategi för marknadskontroll enligt artikel 13 i förordning (EU) 2019/1020 till regeringen. Det anges även att Swedac årligen ska följa upp den nationella strategin för marknadskontroll. Av uppdraget till berörda myndigheter om att genomföra den nationella strategin, framgår att Swedac den 16 juli 2023 ska lämna en första redovisning av strategins genomförande till regeringen (Utrikesdepartementet). Därefter ska Swedac årligen, fram till 2025, lämna en redovisning senast den 16 juli.

Det framgår av artikel 31.2 o) i EU:s marknadskontrollförordning att unionsnätverket för produktöverensstämmelse (EUPCN) regelbundet ska utvärdera de nationella strategierna för marknadskontroll, varav den första utvärderingen ska ske senast den 16 juli 2024. Hur detta arbete närmare ska gå till och vad som förväntas av medlemsstaterna i detta avseende är för närvarande inte fastställt. Det centrala samordningskontoret bevakar frågan.

Av ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till SFS 2021:694 framgår att det första förslaget till en nationell strategi för marknadskontroll enligt 4 b § 2 ska lämnas till regeringen senast den 16 mars 2022. Tidpunkten för rapporteringen medför att tillgänglig information från 2021, i enlighet med vad som beskrivits i avsnitt 3, saknas vid rapporteringstillfället.

Den första redovisningen skulle därmed kunna följa upp den tillgängliga informationen om icke-överensstämmande produkter från 2021 utöver informationen avseende 2022.

Enligt förordning (2014:1039) om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn ska statliga marknadskontrollmyndigheter årligen utarbeta och genomföra program för marknadskontroll och följa upp tidigare års program. Programmen och uppföljningarna kommer bidra till en mer samlad bild av den svenska marknadskontrollen och kan användas för att följa hur marknadskontrollen utvecklas över tid. Riktlinjer för framtagandet av program och uppföljning tas fram inom ramen för Marknadskontrollrådet. De årliga marknadskontrollprogrammen och dess uppföljningar kommer att utgöra underlag för att ta fram förslag till kommande svenska nationella strategier.

Bilaga 1

Förteckning över marknadskontrollmyndigheter enligt artikel 10.2 i EU:s marknadskontrollförordning och deras ansvarsområden.²²

1. Arbetsmiljöverket är marknadskontrollmyndighet för produkter som omfattas av

- a) Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/42/EG av den 17 maj 2006 om maskiner och om ändring av direktiv 95/16/EG,
- b) Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/29/EU av den 26 februari 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av enkla tryckkärl,
- c) Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/34/EU av den 26 februari 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om utrustning och skyddssystem som är avsedda för användning i potentiellt explosiva atmosfärer, utom när det gäller elektrisk utrustning,
- d) Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/68/EU av den 15 maj 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av tryckbärande anordningar, och
- e) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/425 av den 9 mars 2016 om personlig skyddsutrustning och om upphävande av rådets direktiv 89/686/EEG, när det gäller produkter som är avsedda för yrkesmässig användning, eller som kan antas komma att användas yrkesmässigt.

2. Boverket är marknadskontrollmyndighet för produkter som omfattas av

- a) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 305/2011 av den 9 mars 2011 om fastställande av harmoniserade villkor för saluföring av byggprodukter och om upphävande av rådets direktiv 89/106/EEG,
- b) Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/33/EU av den 26 februari 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om hissar och säkerhetskomponenter till hissar, och

---

²² Kompletterande promemoria till betänkandet Enhetlig och effektiv marknadskontroll (SOU 2020:49) – förslag till förordningsändringar del 2, UD2022/02424.

- c) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/424 av den 9 mars 2016 om linbaneanläggningar och om upphävande av direktiv 2000/9/EG.

3. Elsäkerhetsverket är marknadskontrollmyndighet för produkter som omfattas av

- a) Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/48/EG av den 18 juni 2009 om leksakers säkerhet när det gäller produkternas elektriska egenskaper utom strålning,
- b) Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/30/EU av den 26 februari 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om elektromagnetisk kompatibilitet,
- c) Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/34/EU av den 26 februari 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om utrustning och skyddssystem som är avsedda för användning i potentiellt explosiva atmosfärer, när det gäller produkter som utgör elektrisk utrustning,
- d) Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/35/EU av den 26 februari 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av elektrisk utrustning avsedd för användning inom vissa spänningsgränser,
- e) Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/53/EU av den 16 april 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av radioutrustning och om upphävande av direktiv 1999/5/EG i fråga om radioutrustnings egenskaper när det gäller elsäkerhet, och
- f) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/426 av den 9 mars 2016 om anordningar för förbränning av gasformiga bränslen och om upphävande av direktiv 2009/142/EG när det gäller gasrelaterade risker som orsakas av faror av elektriskt eller elektromagnetiskt ursprung.

4. Folkhälsomyndigheten är marknadskontrollmyndighet för produkter som omfattas av

- a) Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/40/EU av den 3 april 2014 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillverkning, presentation och försäljning av

tobaksvaror och relaterade produkter och om upphävande av direktiv 2001/37/EG.

5. Kemikalieinspektionen är marknadskontrollmyndighet för produkter som omfattas av

- a) Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/53/EG av den 18 september 2000 om uttjänta fordon,
- b) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2003/2003 av den 13 oktober 2003 om gödselmedel,
- c) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 648/2004 av den 31 mars 2004 om tvätt- och rengöringsmedel,
- d) Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/42/EG av den 21 april 2004 om begränsning av utsläpp av flyktiga organiska föreningar förorsakade av användning av organiska lösningsmedel i vissa färger och lacker samt produkter för fordonsreparationslackering och om ändring av direktiv 1999/13/EG,
- e) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 av den 18 december 2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach), inrättande av en europeisk kemikaliemyndighet, ändring av direktiv 1999/45/EG och upphävande av rådets förordning (EEG) nr 793/93 och kommissionens förordning (EG) nr 1488/94 samt rådets direktiv 76/769/EEG och kommissionens direktiv 91/155/EEG, 93/67/EEG, 93/105/EG och 2000/21/EG, med undantag för produkter som omfattas av post 75 i bilaga XVII till förordning (EG) nr 1907/2006,
- f) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1272/2008 av den 16 december 2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar, ändring och upphävande av direktiven 67/548/EEG och 1999/45/EG samt ändring av förordning (EG) nr 1907/2006,
- g) Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/66/EG av den 6 september 2006 om batterier och ackumulatorer och förbrukade batterier och ackumulatorer och om upphävande av direktiv 91/157/EEG i fråga om krav på frånvaro av vissa metaller i batterier.

- h) Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/48/EG av den 18 juni 2009 om leksakers säkerhet när det gäller produkternas brännbarhet och kemiska egenskaper,
- i) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1005/2009 av den 16 september 2009 om ämnen som bryter ned ozonskiktet, med undantag för den kontroll som Transportstyrelsen ansvarar för när det gäller utrustning i fartyg som innehåller kontrollerade ämnen,
- j) Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/65/EU av den 8 juni 2011 om begränsning av användning av vissa farliga ämnen i elektrisk och elektronisk utrustning,
- k) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 528/2012 av den 22 maj 2012 om tillhandahållande på marknaden och användning av biocidprodukter,
- l) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 517/2014 av den 16 april 2014 om fluorerade växthusgaser och om upphävande av förordning (EG) nr 842/2006, med undantag för den kontroll som Transportstyrelsen ansvarar för när det gäller utrustning i fartyg som innehåller kontrollerade ämnen,
- m) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/852 av den 17 maj 2017 om kvicksilver och om upphävande av förordning (EG) nr 1102/2008, och
- n) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1021 av den 20 juni 2019 om långlivade organiska föroreningar.

6. Konsumentverket är marknadskontrollmyndighet för produkter som omfattas av

- a) Rådets direktiv 69/493/EEG av den 15 december 1969 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om kristallglas,
- b) Europaparlamentets och rådets direktiv 94/11/EG av den 23 mars 1994 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar beträffande märkning av material som används i huvudbeståndsdelarna av skodon som saluförs i detaljistledet,
- c) Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/48/EG av den 18 juni 2009 om leksakers säkerhet, i den utsträckning någon annan myndighet inte utpekats som ansvarig,
- d) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 66/2010 av den 25 november 2009 om ett EU-miljömärke,

- e) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1007/2011 av den 27 september 2011 om benämningar på textilfibrer och därtill hörande etikettering och märkning av fibersammansättningen i textilprodukter och om upphävande av rådets direktiv 73/44/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 96/73/EG och 2008/121/EG,
- f) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2016/425 av den 9 mars 2016 om personlig skyddsutrustning och som är avsedda för privat bruk, eller som kan antas komma att användas för privat bruk i inte obetydlig omfattning, och
- g) Kommissionens delegerade förordning (EU) 2019/945 av den 12 mars 2019 om obemannade luftfartygssystem och om tredjelandsoperatörer av obemannade luftfartygssystem, när det gäller luftfartygssystem som utgör leksaker enligt lagen (2011:579) om leksakers säkerhet.

7. Läkemedelsverket är marknadskontrollmyndighet för produkter som omfattas av

- a) Europaparlamentets och rådets direktiv 98/79/EG av den 27 oktober 1998 om medicintekniska produkter för in vitro-diagnostik,
- b) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 av den 18 december 2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach), inrättande av en europeisk kemikaliemyndighet, ändring av direktiv 1999/45/EG och upphävande av rådets förordning (EEG) nr 793/93 och kommissionens förordning (EG) nr 1488/94 samt rådets direktiv 76/769/EEG och kommissionens direktiv 91/155/EEG, 93/67/EEG, 93/105/EG och 2000/21/EG, när det gäller produkter som omfattas av post 75 i bilaga XVII till förordning (EG) nr 1907/2006,
- c) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1223/2009 av den 30 november 2009 om kosmetiska produkter,
- d) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/745 av den 5 april 2017 om medicintekniska produkter, om ändring av direktiv 2001/83/EG, förordning (EG) nr 178/2002 och förordning (EG) nr 1223/2009 och om upphävande av rådets direktiv 90/385/EEG och 93/42/EEG, och

- e) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/746 av den 5 april 2017 om medicintekniska produkter för in vitro-diagnostik och om upphävande av direktiv 98/79/EG och kommissionens beslut 2010/227/EU.

8. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap är marknadskontrollmyndighet för produkter som omfattas av

- a) Rådets direktiv 75/324/EEG av den 20 maj 1975 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar beträffande aerosolbehållare,
- b) Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/35/EU av den 16 juni 2010 om transportabla tryckbärande anordningar och om upphävande av rådets direktiv 76/767/EEG, 84/525/EEG, 84/526/EEG, 84/527/EEG och 1999/36/EG,
- c) Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/29/EU av den 12 juni 2013 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av pyrotekniska artiklar,
- d) Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/28/EU av den 26 februari 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden och övervakning av explosiva varor för civilt bruk, och
- e) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/426 av den 9 mars 2016 om anordningar för förbränning av gasformiga bränslen och om upphävande av direktiv 2009/142/EG, i den utsträckning någon annan myndighet inte utpekats som ansvarig.

9. Naturvårdsverket är marknadskontrollmyndighet för produkter som omfattas av

- a) Europaparlamentets och rådets direktiv 94/62/EG av den 20 december 1994 om förpackningar och förpackningsavfall,
- b) Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/66/EG av den 6 september 2006 om batterier och ackumulatorer och förbrukade batterier och ackumulatorer och om upphävande av direktiv 91/157/EEG, med undantag för krav på frånvaro av vissa metaller i batterier och
- c) Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/19/EU av den 4 juli 2012 om avfall som utgörs av eller innehåller elektrisk och elektronisk utrustning (WEEE).

10. Post- och telestyrelsen är marknadskontrollmyndighet för produkter som omfattas av

- a) Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/53/EU av den 16 april 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av radioutrustning och om upphävande av direktiv 1999/5/EG utom radioutrustnings egenskaper när det gäller elsäkerhet.

11. Statens energimyndighet är marknadskontrollmyndighet för produkter som omfattas av

- a) Rådets direktiv 92/42/EEG av den 21 maj 1992 om effektivitetskrav för nya värmepannor som eldas med flytande eller gasformigt bränsle,
- b) Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/125/EG av den 21 oktober 2009 om upprättande av en ram för att fastställa krav på ekodesign för energirelaterade produkter,
- c) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1369 av den 4 juli 2017 om fastställande av en ram för energimärkning och om upphävande av direktiv 2010/30/EU, och
- d) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/740 av den 25 maj 2020 om märkning av däck med avseende på drivmedelseffektivitet och andra parametrar, om ändring av förordning (EU) 2017/1369 samt om upphävande av förordning (EG) nr 1222/2009.

12. Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll är marknadskontrollmyndighet för produkter som omfattas av

- a) Rådets direktiv 75/107/EEG av den 19 december 1974 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om flaskor som tjänar som mätbehållare,
- b) Rådets direktiv 76/211/EEG av den 20 januari 1976 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om färdigförpackning av vissa varor efter vikt eller volym,
- c) Rådets direktiv 80/181/EEG av den 20 december 1979 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning för måttenheter och om upphävande av direktiv 71/354/EEG,

- d) Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/45/EG av den 5 september 2007 om fastställande av bestämmelser för färdigförpackade varors nominella mängder, om upphävande av rådets direktiv 75/106/EEG och 80/232/EEG samt om ändring av rådets direktiv 76/211/EEG,
- e) Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/34/EG av den 23 april 2009 om gemensamma föreskrifter för både mätdon och metrologiska kontrollmetoder,
- f) Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/31/EU av den 26 februari 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av icke-automatiska vågar, och
- g) Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/32/EU av den 26 februari 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av mätinstrument.

13. Transportstyrelsen är marknadskontrollmyndighet för produkter som omfattas av

- a) Rådets direktiv 70/157/EEG av den 6 februari 1970 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om tillåten ljudnivå och avgassystemet för motorfordon,
- b) Europaparlamentets och rådets direktiv 98/70/EG av den 13 oktober 1998 om kvaliteten på bensin och dieselbränslen och om ändring av rådets direktiv 93/12/EEG,
- c) Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/14/EG av den 8 maj 2000 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om buller i miljön från utrustning som är avsedd att användas utomhus,
- d) Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/64/EG av den 26 oktober 2005 om typgodkännande av motorfordon med avseende på återanvändning,
- e) Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/40/EG av den 17 maj 2006 om utsläpp från luftkonditioneringssystem i motorfordon och om ändring av rådets direktiv 70/156/EEG,
- f) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 715/2007 av den 20 juni 2007 om typgodkännande av motorfordon med avseende på utsläpp från lätta personbilar och lätta nyttofordon (Euro 5 och Euro 6) och om tillgång till information om reparation och underhåll av fordon,

- g) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 78/2009 av den 14 januari 2009 om typgodkännande av motorfordon med avseende på skydd av fotgängare och andra oskyddade trafikanter, om ändring av direktiv 2007/46/EG och om upphävande av direktiven 2003/102/EG och 2005/66/EG,
- h) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 79/2009 av den 14 januari 2009 om typgodkännande av vätgasdrivna motorfordon och om ändring av direktiv 2007/46/EG,
- i) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 595/2009 av den 18 juni 2009 om typgodkännande av motorfordon och motorer vad gäller utsläpp från tunga fordon (Euro 6) och om tillgång till information om reparation och underhåll av fordon samt om ändring av förordning (EG) nr 715/2007 och direktiv 2007/46/EG och om upphävande av direktiven 80/1269/EEG, 2005/55/EG och 2005/78/EG,
- j) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 661/2009 av den 13 juli 2009 om krav för typgodkännande av allmän säkerhet hos motorfordon och deras släpvagnar samt av de system, komponenter och separata tekniska enheter som är avsedda för dem,
- k) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1005/2009 av den 16 september 2009 om ämnen som bryter ned ozonskiktet och som utgör utrustning i fartyg,
- l) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 167/2013 av den 5 februari 2013 om godkännande och marknadskontroll av jordbruks- och skogsbruksfordon,
- m) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 168/2013 av den 15 januari 2013 om godkännande av och marknadskontroll för två- och trehjuliga fordon och fyrhjulingar,
- n) Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/53/EU av den 20 november 2013 om fritidsbåtar och vattenskotrar och om upphävande av direktiv 94/25/EG,
- o) Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/90/EU av den 23 juli 2014 om marin utrustning och om upphävande av rådets direktiv 96/98/EG, av den 16 april 2014 om fluorerade växthusgaser och om upphävande av förordning (EG) nr 842/2006 och som utgör utrustning i fartyg,

- p) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 517/2014 av den 16 april 2014 om fluorerade växthusgaser och om upphävande av förordning (EG) nr 842/2006 och som utgör utrustning i fartyg,
- q) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 540/2014 av den 16 april 2014 om motorfordons ljudnivå och om utbytesljud dämpningssystem och om ändring av direktiv 2007/46/EG och om upphävande av direktiv 70/157/EEG,
- r) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1628 av den 14 september 2016 om krav för utsläppsgränser vad gäller gas och partikelformiga föroreningar samt typgodkännande av förbränningsmotorer för mobila maskiner som inte är avsedda att användas för transporter på väg, om ändring av förordningarna (EU) nr 1024/2012 och (EU) nr 167/2013 samt om ändring och upphävande av direktiv 97/68/EG,
- s) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/858 av den 30 maj 2018 om godkännande av och marknadskontroll över motorfordon och släpfordon till dessa fordon samt av system, komponenter och separata tekniska enheter som är avsedda för sådana fordon, om ändring av förordningarna (EG) nr 715/2007 och (EG) nr 595/2009 samt om upphävande av direktiv 2007/46/EG,
- t) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2018/1139 av den 4 juli 2018 om fastställande av gemensamma bestämmelser på dset civila luftfartsområdet och inrättande av Europeiska unionens byrå för luftfartssäkerhet, och om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 2111/2005, (EG) nr 1008/2008, (EU) nr 996/2010, (EU) nr 376/2014 och direktiv 2014/30/EU och 2014/53/EU, samt om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 552/2004 och (EG) nr 216/2008 och rådets förordning (EEG) nr 3922/91, och
- u) Kommissionens delegerade förordning (EU) 2019/945 av den 12 mars 2019 om obemannade luftfartygssystem och om tredjelandsoperatörer av obemannade luftfartygssystem, i fråga om luftfartygssystem som inte anses utgöra leksaker enligt lagen (2011:579) om leksakers säkerhet.

Bilaga 2

Förteckning över sektorer vilken följer Joint Research Centers lista över sektorer, 2021-07 version 2.0.

Produktsektorer	Relevanta rättsakter
01 Medicintekniska produkter	(EU) 2017/745 (EU) 2017/746
02 Kosmetika	(EG) nr 1223/2009
03 Leksaker	2009/48/EG
04 Personlig skyddsutrustning	(EU) 2016/425
05 Byggprodukter	(EU) nr 305/2011
06 Aerosolbehållare	75/324/EEG
07 Enkla tryckkärl och tryckbärande anordningar	2014/29/EU 2014/68/EU
08 Transportabla tryckbärande anordningar	2010/35/EU
09 Maskiner	2006/42/EG
10 Hissar	2014/33/EU
11 Linbaneanläggningar	(EU) 2016/424
12 Buller i miljön från utrustning som är avsedd att användas utomhus	2000/14/EG
13 Utrustning och skyddssystem som är avsedda för användning i potentiellt explosiva atmosfärer	2014/34/EU
14 Pyroteknik	2013/29/EU
15 Explosiva varor för civilt bruk	2014/28/EU
16 Anordningar för förbränning av gasformiga bränslen	(EU) 2016/426
17 Mätinstrument, Icke-automatiska vågar, Färdigförpackade varor och Måttenheter	2007/45/EG 2009/34/EG 2014/31/EU 2014/32/EU 75/107/EEG 76/211/EEG 80/181/EEG
18 Elektrisk utrustning under EMC	2014/30/EU
19 Radioutrustning under RED	2014/53/EU
20 Elektrisk utrustning under LVD	2014/35/EU
21 Elektrisk och elektronisk utrustning under RoHS och Batterier	2006/66/EG 2011/65/EU 2012/19/EU
22 Kemikalier	(EG) nr 1005/2009 (EG) nr 1272/2008 (EG) nr 1907/2006 (EG) nr 648/2004

	(EU) 2017/852 (EG) nr 850/2004 (EU) nr 842/2006 (EU) nr 517/2014 2004/42/EG
23 Ekodesign och energimärkning	(EG) nr 66/2010 (EU) 2017/1369 2009/125/EG 92/42/EEG
24 Märkning av däck	(EU) 2020/740
25 Fritidsbåtar och vattenskotrar	2013/53/EU
26 Marin utrustning	2014/90/EU
27 Motorfordon och traktorer	(EG) nr 595/2009 (EG) nr 661/2009 (EG) nr 715/2007 (EG) nr 78/2009 (EG) nr 79/2009 (EU) 2018/858 (EU) nr 167/2013 (EU) nr 168/2013 (EU) nr 540/2014 2000/53/EG 2005/64/EG 2006/40/EG 2007/46/EG 70/157/EEG 98/70/EG
28 Mobila maskiner som inte är avsedda att användas för transporter på väg	(EU) 2016/1628
29 Gödselmedel	(EG) nr 2003/2003
31 Biocider	(EU) nr 528/2012
32 Märkning av textilier och skodon	(EU) nr 1007/2011 94/11/EG
33 Kristallglas	69/493/EEG
34 Obemannade luftfartygssystem	(EU) nr 2018/1139 (EU) nr 2019/945
	(EU) nr 2019/947
35 Förpackningar och förpackningsavfall	94/62/EG
36 Tobaksvaror	2014/40/EU